

на сторожі

Ціна [REDACTED] 2

СВОБОДА НАРОДАМ!

СВОБОДА ДЕРЖИНІ!

ЗА УКРАЇНСЬКУ САМОСТІЙНУ СОВОРНУ ДЕРЖАВУ!

НА СТОРОЖІ.

Ч.І. /20/

С І Ч Е Н Ь

1947.Р.

ПРИ ПОСЛАДКЕ КОМУНІСТИЧЕСЬКОЇ ПАРТІЇ УКРАЇНИ ТА РАДІАЛЬНО-КОМУНІСТИЧЕСЬКОЇ ПАРТІЇ УКРАЇНИ

Видає Тереновий Провід ЗЧ.ОУН.

ПРИ ПОСЛАДКЕ КОМУНІСТИЧЕСЬКОЇ ПАРТІЇ УКРАЇНИ ТА РАДІАЛЬНО-КОМУНІСТИЧЕСЬКОЇ ПАРТІЇ УКРАЇНИ

2

K:X:Y:K:K:K:K:X:Y:X:X

ДУМКИ В РІЧНИЦІ КРУТ.

Крути.... Хто з нас не чув цього слова? Хто з нас не переживав в своїй уяві цю нашу трагедію на шляху боротьби за права нашого народу? Які лиш думки, які лиш рефлексії не родяться у нас на згадку про цю крижаву трагедію, що стала, мимо своєї грози, одним з найсвітліших моментів Великої Революції?..

І чому? Чи був це наш найбільший мілітарний подвиг за час Великого Зриву? - Ні! Чи може крутинські герої були самотніми, що агітували смертю хоробрих за ідеали народу? - Також ні!

Зміст і значення Крут для українського народу лежать в інших моментах: в моменті правильності боротьби за Українську Самостійну Державу в моменті трагедії, коли на рідзі йде з правильного шляху в похід до самостійного життя. Ті дві риси Крутинської війни надають йому сферичну форму і ставлять його монументом на шляху боротьби української нації. Цей монумент, освітлений з одної сторони творцями героїчної легенди, а другої сторони глибоко тінюваний блудами тогочасного провідного активу в нашій народі - став завершеною брилою, з некрайністю світла і тіней. Світла належать героям Крут, тіні належать нам - українському суспільству, а сама подія виписала на них фосфоричними буквами своє грізне "мементо" - також для нас, для українського народу.

Всяк представників українського народу проголосує Центральна Рада дня 22 січня 1918 р. суверенність Української Народної Республіки, а вже 29 січня цього ж року доходить до трагедії Крут.

Чому?....

Відповідь знаходимо не в Крутинській Події, лише в українському тогочасному суспільстві, а радше в провідних чинниках нашого народу.

Провід українського народу не поставив на захист молодій Республіці жодної реальної сили, мимо явного ворожого наставлення проти Української Держави Російської, вже тоді з більшевизацією, республіки. Та вже саме проголошення суверенності не наступило внаслідок дружнього опікиття з "братнім" російським народом, але навпаки - внаслідок ворожості цього народу! Нас же "прикучено" подіями проголосити своє неважкість! І в цей час ніхто з відповідальних провідників не ставить мілітарної сили для захисту молодій державі. Навпаки - армію вважається гідним ділом, що могло би стати причиною незгоди між "братніми" народами! Для повалення Української Держави кидає Москва під проводом Муравйова всі свої орди, а в місцевих гарнізонах Києва і України - розполітизовані "розсоціалізовані", нескординовані жодним змістом ані жодною ціллю - стоять цілі полки українського воєводства із злочинним транспарентом "збройного неутралітету". І нікому з тодішніх "владних" не прийшло до голови заздалегідь створити з тих полків непоборний, оборонний вал для молодій Республіки! Бачи вони спокійно придивлялися до нескінченних величезних воєнних арсеналів України большевиздкими агентами.

І це в ті густі чорні тіні на історичному монументі нашої боротьби, якому ім'я - Крути.

Світло на цей монумент кинула українська студентська молодь. Її за гіднучемо врятування нашої честі та за фіксування правильності шляху в творенні самостійної держави.

На трагічний поклик Українського Уряду вже в останній хвилині, стає триста внаків українських середніх і вищих шкіл на захист Народній Республіці. Без найменшого військового вишколу, майже недолітки, хапають за зброю і стають проти надходячої навали. Це наробі, але духом найздоровіші воїни українського народу, яких ще не розточили партійні програми, не засліпили забріхані доктрини та не змілила лукава дипломатія.

Вони здорові і їх патріотизм найпрагильніший і найглибший. Їх оцінка вартостей і подій найпростіша, як все природне і велике. Самостійність - це власні сили, це боротьба. Волю народу можна писати не чорнилом, а кров'ю, кров'ю яку жов і власно в. І вони це волю записали.

Св'ято Крут - це св'ято української молоді в аспекті державно-творчої волі народу. Українська молодь, як ніяка в світі, здала свій іспит перед історією свого народу і дає його по сьогоднішній день. -

У пісні співаємо, що помстимо Крути.

Як? На кім?... На ворогові. Слушно!

Але заки будемо мстити, мусимо перш за все оправдати самих себе перед Крутами як нарід, що доріс до Крутянських Героїв, ставши на шлях їхньої боротьби. Мусимо перш за все темні тіні на монументі Крут замінити ясним світлом. Це буде одиноким оправданням Українського Народу перед своїми Героями і найбільшим пам'ятником на їх безіменних могилах. -

О. Ко.

НА ПОЛІ СЛАВИ.
Містерія
/Уривок/

Творцям Легенди Крут
присвячує автор

=Згасає день, на заході пурпура
А згорблений орач нертомною рукою
Пестить леміш, щоб праці політура
В німому відпочинку не снігмилася *рхов.=

О р а ч: О труде мій, врости глибоко в землю,
що потім нашим поена відвіку,
з'їдає силу й силу віддає.
Зрости, о мати, зерна в перелогах
Й покрий живим шатом нових
пахучих надрів наготу свою.
А з крові твоєї, що тобі пролита
Й на кожній грудці темною смагою
в вечірнім сяйві полум'ям горить,
вироси, о земле, силу непоборну,
що стала б на захист і сімби і жнив.
І дай нам за піт цей, що на тих загонах
віками пролитої, ріст у височині;
а за наду кров, що бризгою п'яною
скропила лоно твоє благородне,
постав Закон свій - св'ятий, неорудимий!

=Світляча З'ява виростає з землі.=

З'я в а: Я встала з пут, а зорі наді мною
вістили шлях, широкий і далекий....
Зі мною йшли, пов'язані другою
Стремління й Труд - полонені змагом
в Судьбог.

=З землі виростає Труд, згори явиться Стремління.=

С т р е м л і н н я й Т р у д: Ти кличеш нас, о непереможна!
З'я в а: Останьтесь тут на полі урожаю,
бо в кожній скипці на цих перелогах
Синів моїх гості ядуть на воскресення
в день слави матері.

О р а ч:

О, зреш'ята З'яво, о
що в снах уявлялася нам skutим на яві,
що сонних тривожила полум'ям заграви,
що мертвих поставила на сторожі правди,
а смерті забрала ти власть над живими -
Ти знову воскресла, о діво, о мати!

З'ява: Мої великодні дзвони не вгавали,
мої жароводи сп'яніли в екстазі,
у моїй лівій скипці горів на сонці,

а на моїх скронях тягар від корони.
Та моїй правиці меч бракувало....

Стремління й Труд: Не меч, а сагу під богині Теміди
для тебе ми в поті чола здобували.
Ти ж суда св'ята! Кому ж до св'ятої?...
Прости нас, прости нас, о мати!

Орачі: Забули ми у сонному похміллі
старі закони дідів немирущих -
нових законів вчили нас лукаві,
що медом слів намазали струту
правдивих намірів. І ми голубині
в невинності - ми грішними востались,
перед тобою грішними, о мати!

З'ява: Ще дзвони гомоном ставання,
ще пошумом рвйним будилася слава,
як зорі світання могого покрили
холодні примари тівничі грози.
Тоді на тім полі довічної слави
у чистих руках, незаплямлених кров'ю
моїх знаків блиснув меч відплати
в моїй обороні.

=З землі виростають тіні знаків.=

О вні герої!
Вас не змилили усмішки лукаві,
вас не злякали смертельні загрози,
вас не струїла медом слів брехливих,
бо ваші серця корилися правді,
одвічний правді сильних, справедливих.

Хор Юнаків: За тебе, безсмертна, ішли ми до бою,
За тебе лягли ми валом проти валу.
Хоч слід над росили невисохлі ольови
і душу нам рвали матерей ридання;
Хоч вабило нас це життя розпачате,
а ноги в'язав нам страх ніщої смерти,
а горі відискало нове і жорстоке -
ми першими були в твоїм хороводі
і кров'ю купили кохання твоє

=Наближається спів:=

Ми ідем в соротьбі до побіди,
Ми озброєні в право і сталь.
З нами дух завоюників піде,
перед нами ж бо воля і далі.

Гей, не смій забути,
Що помстити Крути,
І матері ридання -
Це твоє завдання!

Поза нами осталася неволя
І ганебні пониження дні.
Ми не зідемо з побідного поля
Бо побідником будемо самі.

Гей, не смій забути,
Що вистотати Крути
Й матері ридання—
Це своє задання.

З'я в а /до Юнаків/ Сини мої, цей мач ван ободдай,
Що тут колись вам бирало насення,
Я вклала в руки ваших спадкоємців,
О цю, що сонні зорі пробудила,
Що світ розтяти на дві половини,
Бо на їх праг раг світло переміг;
/до Повстанців/ Витайте, о ми всі неповторні!

Х о р П о в с т а н ц і в: Ноктія тобі, піврічце безсмертних,
владарко сил і ншого кохання,
Чарівна мріє ншого світланку
Й воханко ночей палких і кривавих!

С т р е м л і н н я й Т р у д: Благословенні будьте сини ясних
ночей,
бо діла ваші тричі благовісні!

Х о р Ю н а к і в: Недаром ми поїли кров з землі
і ставили тілом - тінями дити,
Хто в каже нам, що засів був надармо,
Коли колись тне струнке стебло.

Х о р П о в с т а н ц і в: Повлін для нас, о тіні первовісних
творців легенди, чину і буття,
Із наших дум зродились мільйони,
що змагаються йдуть до вашої мети.

З'я в а: Я бачу день....

А з дні тім будуть зорі
в очах вчорашніх стонітих рабів.
Я бачу край.... А край цей буде морем
Нової радості грядучих вже віків.

=З'ява розпливається, а з нею Серемаїння й Труд та тіні Юнаків.=

=Повстанці переходять поріг брачанин.

П о в с т а н е ц з: Плугаторю, на твоїх загонях
випроси у Бога своїх власних янів.

О р а ч: /сам/ Амінь!....

Благословенні сні мої,
Св'ята земля моя....

/Клячуть він, скибу голубів. Під./

Мох.

ЯК ПРИЙШЛО ДО 22. СІЧНЯ 1918....

Глибокі соціальні і національно-політичні противенства та воєнні невдачі на фронті привели в березні 1917 р. до загальної революції в Росії. Не стало гнету й насилля, що протягом десятків літ довів разом народи царської Росії. Перед народами Росії стало на 2000-тиріччя питання – що далі. Упадком царату дана була народам можливість на вільне життя, воля була випущена з тюрм і треба було її взяти кожному народові для себе і боронити власними руками. Українські народні маси, давнені, поневажені, держані в темноті, не зважаючи на всі зятії неволі, залишилися українськими й вже кілька тижнів по вибуху революції вся Україна горить одним бажанням – волю. В Звенигородщині організується вже весною 1917 р. самочинно Вільне Козацтво. Вільне Козацтво, "пам'ятаючи як предки наші боронили рідний край", та уважаючи, що настав "рішучий час остаточно й назавжди увільнитися від московського панування". Це був відрух мас і треба було свідомих провідників, щоб відрух став організованою чинністю.

Центральну Раду, що повстала в другій половині березня 1917р., вітають народні маси – ті в Україні і оті в солдатському однострої на терені російської імперії – як свій український уряд. Ніхто ще не питає, які соціальні права і реформи видасть Центральна Рада; на устах усіх – воля України. Маніфестації, зїзди, збори, самостійні організації українських військових частин – усі дивляться туди де Київ, усі бажать щоб виставили їх туди, де треба брала волю України, усі слухають – що скаже Київ і прагнуть, щоб він сказав рідне слово САМОСТІЙНА УКРАЇНА. Але Київ мовчить. Нерішучість і брак віри в український народ, в свої власні сили, брак всякої визвольної політики й споглядання, що скаже Москва – цінують тодішній Київ. Український Національний Конгрес 19 квітня при участі 900 делегатів з усіх кінців України та українців з фронту й флоту говорить тільки про автономію і федерацію. Самі ще не визволені, загроженої московським імперіалізмом, вони турбуються чужими національними меншинами на Україні.

Перший Всеукраїнський Військовий Зїзд 18-25 травня при участі 700 делегатів від 900,000 українського воїнства на фронті, в флоті та заїллі – подібно як і національний Конгрес – під проводом українських соціалістів різних відтінків, спромігся тільки на дуже нерішучі потягнення. Тоді, коли Вільне Козацтво думало про цілковите звільнення від московського панування, провідники 1-го Військового Зїзду в своїх постановах дають вияв, що не знають про визвольні війни навіть власного народу, про боротьбу Гетьманського, і Мазепи а вважають що "війни є справою не народів, а політики панів-них класів". 900,000 воїнів може не здають собі ясно справи, але відчують в глибині душі, що вони є захисниками прав України й очікують постанов Київ. Але соціалістичні провідники не вірають в силу духа українського народу ані в його військову силу. Вони її бояться, бо на їх думку "регулярне військо".... це засіб панування буржуазних класів. І коли їм загрожена Україна не має свого війська для власної оборони, вони проводять в постановах зїзду, що "український військовий зїзд, закладаючи перші підвалини організації сил української демократії, ставить собі найперше завдання, щоб українська армія після війни стала армією народів...."

Національний Конгрес турбується про національні меншини, а перший український військовий з'їзд турбується про охорону прав народів. Тодішні українські провідні кола, побільшій часті соціалісти різних мастей – не підготовляли березневої революції не мали своєї визвольної політики, і як революція прийшла, вони запозичивши в "старшого брата" соціалістично-пацифістичні догми й наївну віру в братерство й справедливість, пробували переконати ворога, і добути Україні волю переговорами й маніфестаціями. Засліплені своїми партійними догмами, вони не бачили дійсності. I-й Військовий З'їзд, як й інші З'їзди всетаки давали поперти Центральній Раді, але вона не вірила в українські маси й замість самій творити, оглядалася постійно на російський тимчасовий уряд. Новий російський уряд, не зважаючи на свої з'яли союзназначення, не погодився навіть на автономію України. Делегацію зустріли в Петербурзі "без захоплення". "Три дні представництво української демократії – українського селянства, робітництва й війська – оббивало пороги Ради руських представників робітництва, поки врешті після листовних докорів, загроз і т.п., Виконавчий Комітет ради робітничих депутатів згодився нас вислухати"! Йшло учасник делегації соціал-демократ Винниченко.

Однак і це не навчило нікого. Тільки українські народні маси, не заражені чужою убійчою доктриною марксизму, що прийшла до нас дорогою на Москву, думали інакше. По звіті на українському Селянському З'їзді, один делегат заявив "не проханнями, не переговорами, не справедливостю треба з ними балакати, а кулаком". Але не могли силою балакати ті, що замість жадати – просили, замість домагатися – переконували, замість до своїх – зверталися до чужих, замість у своїм народі шукати сили й повновластей, шукали їх в чужих в Петербурзі, замість вести українські народні маси – вони їх задержували в ім'я – своїх мрій...

Український військовий рух в перші часи – доки провід не захопили в нього соціалісти, розпочався й ішов під виразно самостійницьким гаслами: лише Д.Дорошенко /Історія України 1917-23 рр.,/ Замість далі будувати українську збройну силу, що була б стала на захист українського народовластя – як це підсвідомо хотіли українські маси, соціалістична верхівка викривила ідею збройного народу; не розуміючи завдань національно-збройної боротьби, вона – замість дати підсвідомим бажанням українського народу до незалежності ясний і свідомий зміст та форму пішла за голосом свого партійного сумління й штовхнула українські маси в соціальну боротьбу. Замість героїчного патріотизму, що кликав би до усунення національних кривд і до перемоги – наші соціалісти кликали до боротьби з українським "шовінізмом". /промова Л.Чикаленка з 22/6 1917 на засіданні Вик.Ком.Роб. і Салд. Депутатів/.

Національні гасла боротьби за волю, заступлено гаслами соціальними: і партійним патріотизмом. Поняття України підмінено поняттям десятини /В.Липинський/. Замість голосити національну єдність, голошено соціальну нетерпимість.

З того скористали лише вороги українського народу. Конфедерація київських большевиків бачить підготовлений для себе ґрунт і ухвалює: "провести роботу в українських масах населення, розколюючи їх по лінії класової боротьби".... Лідер большевиків, П'ятаков, пропонував примусити українських соціал-демократів поборювати сепаратизм Центральної Ради. Але такої ухвали властиво не треба було. Центральна Рада не сепаратизм і так не йшла, а українські соціалісти і без примусу нищили національний підйом українських народніх мас. Проти нері-

пучої Центральної Ради, стояли національні меншини в Україні рішені не допустити до українського відродження, ті, що для них Центральна Рада клопотала якнайскоріше дати права національним меншинам. На зборах київських большев'яків заявив один з присутніх, що коли б навіть Російські Установчі Збори висловилися за самостійну Україну, то й тоді присутні повинні підняти боротьбу проти цього, бо це розбивання спільного фронту пролетаріату, бо навіть автономія України, це ням в спину революції", /Нездобін/.

Не зважаючи на заборону Керенського, в атмосфері заперечення прав українського народу навіть на автономію з боку російського Тимчасового Уряду, зібрався II. Всеукраїнський Військовий З'їзд в дні 18-25 червня 1917 р. Ентузіазм українських мас для визволення України не погас, а збільшився.

Коли на першому Військовому З'їзді було 700 делегатів від 900,000 во-яків, то на другий з'їзд прибуло 2000 делегатів від 1,390,000 во-яків і проти волі Тимчасового Уряду. II-й Військовий З'їзд домагається організації українського війська, ухвалює "найрішучішу піддержку" Центральній Раді, і присягає на Софійській Площі не розійтися скорше, аж поки Центральна Рада не заважить на революційний чин. На таке домагання во-яків і під натиском подій проголошує Центральна Рада останнього дня військового з'їзду 25/6 перший Універсал. Український народ вітає перший універсал, як революційний акт. Але мало революційності в першому універсалі. Він тільки дразнить російський імперіалізм, але його не вбиває. Для українського народу дає надії, але їх не виправдує. Нікого не задовольняє перший універсал, бо "нас поневолено, щоб ми самі творили нашу долю"...од нині самі будемо творити наше життя", то знову - "хай буде Україна вільною, не відділяючись від Росії"....

Надармо горить український народ бажанням волі; українське во-яцтво, що шле своїх делегатів до Києва з заявами визнання Центральної Ради і надалі кривавиться на фронті за всеросійські інтереси. Тимчасовий Уряд безсиллий; події проходять понад його голову. В липні перший раз спалахує большевицька небезпека....

Але українська верхівка не має ясної остаточної мети, а тому й не використовує труднощів Тимчасового Уряду, а навпаки; йде з Тимчасовим Урядом на угоду за куцу автономію України.

Центральна Рада пішла на угоду з Тимчасовим Урядом, хоч була свідома, що цим "охолоджувала температуру самочинности, революційних мас", писав про цю угоду Винниченко, один з її творців.

По цій угоді виходить другий універсал. В Росії немає фактично правительств, але універсал і далі за Росію. "Ми, Центральна Рада, як завжди відстає за те, щоб не відділяти України від Росії...."

Постійне говорення тодішніх найвидатіших українських чиників про оборону Росії, про нерозривність України з Росією і т.п., дійсно постійно охолоджувало стихійний порив українських мас до волі. Одні попали в байдужність і зневіру, інші пішли до ворожого табору, бох і большевики й інші російські партії теж боролися за цілість Росії, обіцявали реформи й інше - так, що по суті нічим від Центральної Ради не різнилося. Очевидно, український провід не розумів, що не задля оборони Росії йшли з ним українські народні маси, а тільки тому, що бачили в Центральній Раді свою - українську владу!

"Центральна Рада, що ще з початку літа могла казати, що опирається на мільйони багнетів, на зорганізоване робітництво й селянство, за яких 3-4 місяці не мала вже й кількох тисяч війська, яке б її активно боронило, коли настала боротьба з большевиками: селянство стало

байдуже, а робітництво перейшло до ворога" - характеризує тодішню ситуацію М.Дорошенко /Історія України 17-23 рр./.

І досі невідомо, для кого були призначені заяви Центральної Ради про федерацію з Росією; ці заяви українських мас не задоволяли, а росіян не переконували. Для цих останніх самостійність і цілість Росії були речами недієздатними і вони маючи свою державу, могли змагатися до реформ. Українські народні маси, живучи в неволі, не знали своєї влади і тільки підсвідомо відчували її потребу. Коли ж не знайшовся ніхто, хто б вказав їм правильний шлях і ясну мету, українські маси, дезорієнтовані і зневірені, відвернулися від Центральної Ради.

В листопаді /2-го/ збирається III-ій Всеукраїнський Військовий З'їзд, при участі около 3000 делегатів. Україна все ще йде на ч о в е с л о в о Центральної Ради. Саме в тому часі, 7 листопада приходить до большевицького перевороту в Петербурзі. Це однак ані трохи не протверезило соціалістичних голів. Вони, як і треба було сподіватися, поставилися негативно до большевицького перевороту, бо це було насильство, а вони були за мирною, безкровною революцією, за поміччю нарад і маніфестацій. На зміну їхніх поглядів відносно шляхів українського відродження теж і большевицький переворот не вплинув. Коли на III-му Військовому З'їзді вирінуло питання самостійності, ес-ер Ковалевський доводив: "Трудовому народові не потрібні гетьмани, як доби-ваються самостійники, бо гетьмани землі й волі не дадуть; йому потрібні ті, хто дасть землю і свободу, хто веде до соціалізму. Україна під проводом самостійників не дасть землі, не дасть волі трудовому народові". Не дали її і українські соціалісти: їм дозволяли москвини поборювати й опоганювати ідею Української державності ще й самі їм в тому допомагали як могли, не соціалізм хотіли вони будувати самі і то за своїми-московськими зразками. За негнучильне ставлення Центральної Ради до петербурзького перевороту, вийшли представники большевиків 7 листопада з Центральної Ради. Це, очевидно, був тільки претекст щоб валити Центральну Раду, треба було її покинути. Вони це й зробили і надали неперемінливу агітацію проти Центральної Ради. Крім р. і большевиків, були ще у Києві прихильники Тимчасового Уряду. Їх уважали большевики більш небезпечними для себе, і проти них в першу чергу виступили збройно. 11-го листопада дійшло до збройної розправи між большевиками і прихильниками Тимчасового Уряду, - що по кількох днях закінчилося цілковитою поразкою тих останніх.

Побіда большевиків над прихильниками Тимчасового Уряду в Києві, що їх подекуди цілком слушно утотожнювано з прихильниками старого режиму, мала для большевиків велике значіння: по перше, вони позбулися з Києва жидів, що мали іншу ніж вони розв'язку російського питання і могли мати значіння і вплив зі зростом хаосу, як порядкуючий чинник; по друге, вони своїм виступом проти прихильників Тимчасового Уряду з'єднали собі симпатії всіх тих, що ненавиділи і боялися прихильників Тимчасового Уряду, як симпатиків старого режиму. Під впливом цього останнього моменту, як тем захоплені рішучістю потягнень большевиків, якої не виказувала Центральна Рада, багато прихильників Центральної Ради помагало большевикам, між іншим 2-ві сотні Богданівського полку і то не зважаючи на заборону Центральної Ради. Центральна Рада поводитися в днях боротьби большевиків з прихильниками Тимчасового Уряду нерішуче: вона симпатизувала з большевиками, але виступала проти большевицького перевороту в Петербурзі, то знову з певний момент - йшла на угоду з представниками Тимчасового Уряду в Києві. Вправді її неоприділеність в часі боротьби, дозволила їй користатися з побіди тих що виграли, "тобто большевиків, але користі не були такі великі, а головне не були довго тривалі.

Вже було згадано, що 7-го листопада вийшли більшовицькі представники з Центральної Ради за її осудження більшовицького петербурзького перевороту. Зараз по виході, більшовики не могли повести атаки на Центральну Раду, головне ізза потреби покінчити з прихильниками Тимчасового Уряду в Києві. Тепер по розгромленні останніх, вони з усією силою накинлись на Центральну Раду.

Зачалося від неперестанючої пропаганди проти Центральної Ради, більшовики закидали їй буржуазність, націоналізм, некомпетенції бути владою і т.п. Рівночасно вони розкладали свою пропаганду в військо, прихильне — на їх думку — Центральній Раді, а організували більшовицькі військові відділи. Ця розkłадова робота не справляла більшовикам ніяких труднощостей, бо Центральна Рада додержувалась до самозанеження свободи слова, зборів, особи, преси і критики.

Для нас сьогодні є зовсім зрозуміле, коли найбільш демократична країна світу — Америка, виключає американських комуністів з армії, чи звільняє з урядів тих, що в американських урядах — думають і працюють для "батьківщини пролетаріату".

Нас не дивує обмежування шкідливої демократичним інтересам преси в окупованих зонах Німеччини, як не дивували обмеження деяких свобод в нейтральних демократичних державах в часі війни. Потреба обмежувань і охорони є відома і стосована в природі і в народнім господарстві. Коли рілльник дозволить рости на своїй полі всякій рістні без обмеження, все переможе — заглушить всяку добру рістню і поле для рілльника буде втрачене. Не інакше маєтись справа з народнім господарством в часі його повстання-народжування. Країна, що розбудовує своє власне господарство, мусить зректися часово вільної торгівлі і так довго стосувати охорони мита й інші того рода засоби, доки її власне господарство не набере достаточної сили, щоб могла конкурувати з чужою продукцією без охорони держави. Очевидно, ніхто розумний не назве таких заходів обмежуванням свободи народнього господарства, як не назве обмежуванням свободи людини заборон лікарів, поціктованих оглядами ослабленим організму, чи іншими небезпеками, що грозять людині, як органічній цілості. Де йдеться про цілість держави, там більше в часі її повстання, всі чинності одиниць-частин мусять бути оцінювані з точки зору цілості. Не стане цілості, загинуть її складові частини: задоволять Америка вимоги частини своїх громадян і дозволить їм необмежено "симпатизувати" совітам, загине в Америці демократія американського типу, а на її місце прийде "демократія советського типу". Це для нас зрозумілі речі, хоч може не завжди і не для всіх....

В часі Центральної Ради, ці правди були прислонені фальшивим розумінням свободи, толеранції, братерства й справедливості. Українські соціалісти не розуміли, чи не могли зрозуміти, що молодий організм українського відродження вимагав окремої уваги, охорони й виключання, не отруйної пропаганди і розkłадової роботи своїх і чужих. Молодий організм відродженого народу затрошено таки власними руками українських соціалістів і не могли його оздоровити пізніші жалі й нарікання на "байдужість і ворожість" українського народу. Центральна Рада в союзну ув'язнених Тимчасовим Урядом в Києві більшовиків, як теж опісля, коли більшовики виступили і проти неї, звільнила сама всіх представників більшовицьких партійників, діючи й перший й другий раз на свою шкоду. З такого соціалістично-нацифістичного розуміння життя більшовики радо користали, але відносно до Центральної Ради не відчували, не забуваючи про те, що тут йшлося про питання: або вони, або Центральна Рада, — і тому обов'язувала себе до вибору, а не відкидність чи пощада для такого ж соціалістичного як і вони нацифізма.

Остаточною метою большевиків - була влада рад в Україні. Дорога до цієї мети мала вести: або через збільшення Центральної Ради, або, коли б це показалося можливим, поставлено зліквідувати Центральну Раду всіма можливими засобами. Збільшувати, чи пак-загрожувати Центральну Раду з нутра, не вдалося їм. Тоді большевики виступили з Центральної Ради і зачали готуватися до її повалення з зовні. В Києві побіч Центральної Ради, існувала й большевицька найвища влада для України-Воєнно-Револуційний Комітет. Агітація заллила весь край і в короткім часі в деяких містах большевики були одинокою владою.

Щоби вийти з тяжкої ситуації, а також, ідучи за вимогами III-го Всеукраїнського Військового Зізду, що радив серед того хаосу, в дні 2-12 листопада в Києві і домагався "негайного оголошення Української Народньої Республіки в етнографічних межах України", Центральна Рада проголосила 19 листопада III-ій Універсал. Про принципи проголошення III-ім Універсалом УНРеспубліки говорив М. Грушевський перед відчитанням універсалу так: "Після довгих міркувань і вагань, Генеральний Секретаріат Центральної Ради визнав, що одинокий фундамент можливо піднести під краєву владу, щоб вона стала дійсною, фактичною владою, це - проголошення Української Народньої Республіки, яка буде повно - правним членом в могутній силі вільних народів Росії.... Обставини примушують нас здійснити те, що недавно ми ще нисили як далекє від нас.

Недавно було тут проголошено резолюцію III-го Всеукраїнського Військового Зізду, який є уповноважений від 3-ох мільйонів озброєного народу, що перебуває на фронті: вона вимагає від нас проголошення республіки. Українські фракції цілий виждень обмірковували це питання і прийшли до висновку про невідкличність цього акту."

"III-ій Універсал проголошував Українську Народню Республіку во ім'я ратування всієї Росії." "Не одділяючись від республіки Російської і зберігаючи єдність її, ми твердо станемо на нашій землі, щоби силами нашими допомогти всій Росії, щоб уся республіка російська стала федерацією вільних і рівних народів". Про самостійність в III-ім Універсалі не було й мови; зате багато говорили і писалося про неї перед і по проголошенні III-го Універсалу, відкреслюючись очевидно від неї як від найбільшого лиха. У відозві Генерального Секретаріату з 16 листопада, всі чутки й розмови про сепаратизм, про відокремлення від Росії названо "контр-революційною провокацією" - очеркнення української самостійности, що його для себе прийняли опісля і большевики. Винниченко в листі до большевицької "Київської мисли" писав, що і раніше перед революцією він "уважав самостійництво тою ідеєю, котра виходила швидше з розпуки, а емоцій її прихильників, а не з об'єктивної можливості і необхідности, - і що ідеалом української соціал-демократії є федерація. М. Ткаченко в статті "Про федерацію російської держави" писав, що "ідея самостійности України принесе користь лиш імперіалізові". Що не знав би про поневолення України Москвою до революції, ніг би думати, читаючи ці статті передових людей тодішньої України, що мусіла жити прекрасно під Москвою, коли ці передові люди є проти самостійности свого краю а за федерацією з ворогом, - мова про український імперіалізм мусить всім, що знають історію України видаватися мовою божевільного.

УНР було проголошено, але дальше в злучі з Росією і на ділі нічого не змінилось. Соціалістична ідеологія обезсилювала українські провідні кадри і коли большевики агітують за свою остаточну ціль - владу рад, українські соціалісти, не маючи ясної, остаточної мети вагаються між неіснуючим Тимчасовим Урядом і ростучими на силі большевиками і не - наче ждуть на ті події, котрі мають їх змусити до дальшого діяння по лінії до проголошення самостійности, якої вони щиро не хочуть.

Коли говорять українські соціалісти про можливість проголошення самостійності, то тільки як про погрозу: мовляв, коли росіяни своїм неприязним відношенням до потреб українців приведуть їх до цього, то росіяни справді можуть стати на шлях самостійності. Та це були тільки погрози....

І не тільки самостійності боялися українські соціалісти. Набув тому, що самостійність кожного народу спирається завжди на його збройну силу, українські соціалісти боялися і збройної сили українського народу не менше чим самостійності. Збройна сила, це не була та сила, на якій могла вирости влада українського народу в Україні. Українські соціалісти уважали, що українська збройна сила може тільки пошкодити владі їхніх партій в Україні. Проти спроби деяких німецьких українців організувати українську армію, виступила "Робітничя Газета" в цілій ріді статей, аргументуючи, що утворення у нас зараз сардюцьких полків, було би першим кроком до розбудовання в дальшому свого розвитку по ст і й н о ї української армії, яка була досі й буде надалі знаряддям пануючих класів у їх боротьбі проти селянства та робітництва і яку ці пануючі буржуазні класи через свої правительства під командою наймитів офіцерів кидали одна на другу на братовбивчу війну". Не треба казати, що такі обвинувачення в стосунку неіснуючої української армії і страх перед неіснуючим в Україні українськими пануючими класами, є тільки ще одним доказом, що українські соціалісти в кожній армії бачили тільки знаряддя насилля і лише уяву, а не реальним життям.

Якщо реальне життя в Україні не відповідало їхнім марксистським вченням про пануючі класи і їх наймитів - офіцерів, що як їхні знаряддя гноблять робітників і селян, то вони це все витворили в своїй уяві і подали українським народним масам як життєву правду. Вони не бачили за деревами ліса: за увлеченням українським імперіалізмом, не існуючими пануючими українськими класами і знаряддям цих класів - армією - вони не бачили чужого імперіалізму, що готується на ново поневолити Україну, не бачили дійсних чужих пануючих класів і їх армій. Зикликуючи в уяві українських народних мас примари українських пануючих класів, українського імперіалізму тощо, вони й не чулися як більшовики, використовуючи їхню власну роботу, повернули українські маси проти них самих, представляючи їх - українських соціалістів українським масам як ворогів української волі: мовляв - глядіть, це пануючі українські класи, про які вам говорено, а яких ви досі не могли доглядати!

Так то українські соціалісти, задивлені в свої соціалістичні теорії, пішли самі та потягнули цілу Україну до катастрофи. Центральна Рада осталася незмінно вірною федералізові. На основі III-го Універсалу України як УНР приступила до російської федерації. Але ж тоді вже федеративного уряду в Росії не було, а більшовицького уряду Народніх Комісарів Центральна Рада не признавала. Творити новий всеросійський федеративний уряд можна було хіба проти волі більшовиків, а це означало мішатися в чужі, неукраїнські справи і мусіло довести до конфлікту з більшовиками. Не зважаючи на цю небезпеку, не оглядаючись на брак всяких можливостей до створення "вагально-військової сили, ані політичної підготовленості, Центральна Рада, літаючи українські внутрішні справи, приймалася за організацію своєї федеративної влади. На більшовицькі заклики Центральної Ради, що веде потаємні переговори для створення протибільшовицької армії, В'яниченко, в промові з 2. грудня, відповідає: "Ми ведемо про це

/створення Федеративного уряду/ переговори з урядами всіх держав - них країв - Догі, Петербурга, Бесарабії, Білої Руси, Криму, Сибіру й інших... Російські Установчі Збори мусять конче відбутися. Коли більшовики не дадуть їм працювати в Петербурзі, Україна прийме їх в Києві".

В той час в Києві була, побіч Центральної Ради, ще інша влада. Це був більшевицький Воен-Рев-Комітет. Він, уважаючи, що надійшов час розігнати Центральну Раду, приготував на 12 грудня все потрібне до більшевицького збройного перевороту і тільки завдяки чужості українських військових частин, вдалося більшевицькі війська в останній хвилині роззброїти і так врятувати ситуацію. Спроба більшевицького перевороту не вдалася тепер, але могла вдатися пізніше; Центральна Рада не поробила ніяких заходів, щоб себе охоронити перед подібними більшевицькими виступами на майбутнє. Навпаки, вона звільнила всіх захоплених в полон більшевицьких в'язнів, між іншими голову Воен-Рев-Кому П'ятакова, і членів Комітету, чим давала більшовикам можливість зачати невдале наново. Що таким дивним, хоч для більшовиків корисним поступанням Центральна Рада собі більшовиків не з'єднала - більше ніж ясно.

Спроба більшевицького перевороту не вплинула на зміну політики Центральної Ради. Вона й далі заходила коло організації російського федеративного уряду. Винниченко, повідомляючи про перебіг роззброєння більшовиків, заявив своє вдовolenня, що все вдалося без проливу крові, підчеркував те, що декілька ранених було по українській стороні, а по більшевицьких ніяких і ще раз зазначував, що Центральна Рада і її Генеральний Секретаріат стоять далі "на ґрунті загально російської соціалістичної й федеративної влади".

Не зважаючи на всі опраудування перекопування і заги Центральної Ради, більшевицька агітація в пресі, на візках, зборах і т.п. досягає небувалого наслідку. Агітацію проти влади УНР ведуть більшовики одверто, не криючись. Вони являють, що в можливій конфлікті Центральної Ради з Народними Комісарами, вони стануть по стороні проти Центральної Ради.

Центральна Рада на такі погрози не реагує проти агітації тих, що кілька днів тому були готові її збройно знищити, а навпаки: Генеральний Секретаріат, у відозві з приводу роззброєння далі тільки опраудує себе, перекопує і запевняє, що "на території УНР, Універсалом Центральної Ради забезпечується всі свободи в тому числі свобод громадянських і військових революційних органів і зацій". І могли тоді більшовики сміятися з такого дивного поступовання Центральної Ради, могли цьому дивуватись, але це їм не перешкоджувало використовувати це дивне, в історії революції нечуване поступовання противника. Воно привело до катастрофи визвольних змагань українського народу, кидаючи тінь на цілий їх перебіг і воно/це дивне поступовання Центральної Ради/ допомогло побідити більшовикам. Більшовики побідили не так ізза своїх чеснот, як радше завдяки браку державницьких чеснот своїх противників.

Коли в боротьбі два партнери знають чого хочуть, тоді події йдуть скоро. Коли один знає чого хоче, а другий цього не знає, тоді події йдуть ще скоріше і то до знищення того, що не знає чого хоче. Помилки Центральної Ради скріплюють більшовиків в Україні. Переворот в Росії їх привів до влади. Черговою ціллю для них є Україна. На півночі, на заході й на полудні збираються більші сили до наступу на Україну. Їх остаточна ціль - Київ. Для улегшення завдання треба Україну вкинути в хаос і повести наступ ззовні і з середини рівночасно. Завоювання з середини - це завдання більшовиків, що живуть в Україні. Знаком до ге-

генеральної атаки проти Центральної Ради є ультимат Ради Народніх Комісарів з 17.XII. 1917р. до Центральної Ради. Ультимат є безстидний. На ультимат відповідає Центральна Рада мужньо, грозить повести демократичні сили проти большевиків - й на тім кїнець. Ніяких поважніших приготувань, ані правно-оборонного ані організаційно-військового характеру. Одиною зброєю, якою Центральна Рада хоче побороти большевиків - це цілий ряд законів, що вводили соціальні реформи в дусі соціалізму і як ще більш ліві від большевицьких мали вибити большевикам їхні аргументи з рук.

Дарма, що деякі міста й околиці в руках місцевих большевиків - не визнають Центральної Ради, дарма, що хаос і анархія не оглядається на жодні закони і ворог має респект тільки перед збройною силою - Центральна Рада ухвалює закони....багато законів.

Військо - це ненависну для українського соціалістичного серця силу - можуть організувати большевики; їм не треба цього й казати... Вони збирають свої сили, пригтовляються до рішальної розправи, а одночасно розкладають сили Центральної Ради. Вони явно на своїх зібраннях і у газетах закидають Центральній Раді буржуазність та протинародність і домагаються перевиборів.

17.XII., в дні, коли Центральна Рада, одержала ультимат від Ради Нар. Комісарів в Києві, зібрався зізд рад селянських, робітничих і солдатських депутатів України. На 2000 делегатів - прихильників різних партій України, лише 150 большевицьких. Большевики почувають себе незручно при згадці про ультимат Ради Народніх Комісарів до Центральної Ради: вони розуміють свою роль троянського коня в горючій Україні. Не маючи можливостей провести свої плани на зізді, большевики під благим претекстом вийшли з нарад і ніким не займані перенеслися до Харкова. Там створено в протигагу Центральній Раді, Центральний Виконавчий Комітет совітів України, а в протигагу Генеральному Секретаріатові - Народний Секретаріат і завоювання України "правдивим" українським урядом з середини почалося на добре. Вже при кінці грудня 1917 р. в руках большевиків опинилися : Харків, Полтава, Чернігів, 9.І. Катеринослав, 15.І. Олександрівськ. Перстень довкруги Києва затискався щораз більше,

В тойже час Україна ані самостійна ані федеративна, бо не стало федеративної власті. Для большевиків це неважне; вони проти всякої України. Їхня готовість визнати УНР є тільки тактична. Цим бажать вони тільки зникати час, збільшити незорієнтованість і розгубленість Центральної Ради. Російські большевики, хоч вислали Центральній Раді ультимат, формально зносин з Центральною Радою не зривали; їм цього робити покищо і було непотрібне. Вони мали свою експозитуру в Україні і ця замість них валила Центральну Раду. Це навіть було для них зручно, виявляв, ~~самі~~ українські маси під проводом своєї молоді советської власті - Центрального Виконавчого Комітету Рад України - виступили на захист революційних здобутків проти "реакційної буржуазної Центральної Ради". Коли українські маси цю мову розуміли, то тільки дякуючи українським соціалістам і їх агітації. Стихія, яку вони розбурхали, в руках большевицьких демагогів, що давали більше - обернулася проти них самих. І тепер не можна було впливати на маси національним кличем, бо аж памі ж українські соціалісти висміяли і заміняли соціальними. Соціальні ж держали цупко в руках большевики...

Російські большевики, лишивши українським большевикам непокоїти Центральну Раду, пригтовляються самі до остаточного удару проти Центральної Ради. Щоби розв'язати собі руки для боротьби з внутрішніми противниками, вони не ждуть на федеративну власть для переговорів з Центральними державами в справі миру, але вважаючи себе центральною незалежною владою, ще 5-го грудня підписують з Центральними держава-

ми перешар'я. Вже в першій половині грудня Антонов - Овсієнко дістає доручення організувати наїзд на Україну.

Центральна Рада бачить, що її випередили : і на засіданнях говориться про закінчення миру, але до якихось поважніших рішень в цій справі не доходить. Російській центральній владі нема, а Центральна Рада сепаратного миру не хоче, бо вона за федеративну владу. З питань миру сходять наради на земельні і інші того рода справи. Починаючи від кінця грудня 1917 р. на 8-ій і останній сесії Центральної Ради гарячо дискутують скасування приватної власності на землю, її соціалізацію й інші. — може й важні, але в цей час — блага для злятої анархією України. Та соціальними реформами хаосу не спинити, більшовиків не задержати.

Надії на федеративну Росію завели, а більшовики не хотіли дати себе переконати в революційності Центральної Ради і залишити боротьбу проти неї. Центральна Рада, що ніколи не вірила в силу українського народу, не розуміла його взагалі як і розуміла чому він не хоче йти за нею для рятунку всієї Росії, бачила себе примушеною, чекаючи на створення федеративної російської влади, заключити сепаратний мир з Центральними державами й там шукати виходу з тяжкого положення. Однак заключити мир можна тільки з незалежною державою, тобто з самостійною, а не федеративною УНР. Перед Центральною Радою ставала конечність проголошення повної державної самостійності України: її треба було приймати як логічну конечність. Центральна Рада з своїм Генеральним Секретаріатом пішла на цю конечність: і вкінці самостійність України було проголошено.

23.І. 1918 р. проголошено IV-им Універсалом Самостійність УНР. Акт цей став основним камнем новітньої української історії, дарма, що тодішні політики зробили його під примусом і тільки за насіб на до-розі до соціалізму.

Проголошення самостійності УНР не було вислідом попереднього політичного руху ані завершенням попереднього змагання чи досягненням давно бажаної цілі, але вимушеним обставинами актом.

Те саме можна сказати і про три попередні універсали: вони були проголошені не як вислід продуманої політики, але примус обставин. Протягом цілої революції 1917 року тодішні українські провідники постійно відрікалися від самоїтійницької ідеї, а підкреслювали свою підданість ідеї федералізму. Самі події вхали Україну до самостійності в ці на-мятні дні, але партії соціалістів боролися проти цього, і прийняли її під примусом тоді, як конечність. Орган найчисленнішої в Центральній Раді партії ес-ер-ів "Народня Воля" писав в дні 2.І. 1918р. в статті "Фактична самостійність": "Україна проти своїх бажань і надій опинилася в стані самостійної, воюючої з московським петербурзьким правитольством, держави... життя примусило Республіку стати самостійною." Дня 3.І. 1918р., з приводу випущення українських грошей "Народня Воля" писала: "Як в других справах так і в грошовій Україна була примушена петербурзьким правитольством стати на самостійний шлях".

Коли було опубліковано IV-й Універсал, згадувана вже газета писала: "... само по собі проголошення самостійності не зявляється останньою метою відродження України. Навпаки: голе гасло самостійності не мало в собі нічого привабливого для справжніх соціалістів, котрі вбачають свої ідеали в найбільшому піднятті добробуту окремої людини та встановленні на всьому світі братерства, рівності й свободи. І коли під цей час наші соціалістичні партії знайшли потрібним поставити це гасло на чергу дня, то вони зробили так лише через те, що проголошення самостійності ви агади обставини."

Не інакше дивилися на проголошення самостійності й українські соціал-демократи, друга по величині партія в Центральній Раді. Їхній орган "Робітнича Газета" з 19-го січня 1918 р. - тобто в день безпосереднього походу більшовиків на Київ, писав: "Серед української демократії запа- новує думка про konieczність проголошення Української Народньої Респуб- ліки самостійною, як вихід з утвореного тепер незалежними обставинами становища і яко єдиний шлях справжньої федерації". ... "Оскільки ж на- дії на те, що в процесі загально-російської революції, в братерській згоді всіх працюючих, буде вироблено право націй на самовизначення - втрачені, принаймні для близкого часу, оскільки українська демократія змушується вступити на інший шлях, шлях пілковитої самостійності, раз ми признаємо, що вільні форми національного розвитку-це для неї-питання життя чи смерті. Через самостійність до федерації." Навіть більшовицька окупація Києва і переїзд Центральної Ради до Ки- томира нічого не змінили в переконаннях Центральної Ради та її уряду. Вже в Києві в статті: "Українська самостійність і її історична не- обхідність" доводив М. Грушевський, що проголошення самостійності було konieczністю, а так самостійність лише етап до федерації.

Само Засідання Малої Ради, де проголошено Самостійність Української На-
родньої Республіки, було закрита. Воно зачалось 22 січня і закінчилось
25 січня в год 12 кв. 20-ночі, проголошено IV-ий Універсал.

Твоєю силою, волею, словом, стала на землі українській Вільна Українська Народна Республіка. Справдилась колишня мрія батьків Твоїх, борців за вольности і права трудящих...

...Од нині Українська Народня Республіка стає самостійною, не від когось незалежною, вільною, суверенною Державою Українського народу"... І хоч говориться в Універсалі, що "в тяжку годину відродилась воля України", то не зважаючи на те, немає там заклику до зброї. Навпаки, до того ж в Універсалі читаємо: "Одночасно з тим, як армія буде демобілізуватися, приписуємо одпускати до дому деяких солдатів, а після затвердження мирних договорів - розпустити армію зовсім; потім, замість постійної армії, завести народню міліцію, щоб військо наше служило обороні, робочого народу, а не бажанням пануючих верств." Як перший наслідок такої протинійської політики українських соціалістів, що не змінилася і тепер не зважаючи на большевицький залив України прийняли Крути....

Впали великі слова, сталася велика подія, що відкрила нову добу в історії України. Тоді однак коли проголошено IV-й Універсал, хоч заповідав новий час в Україні, він ще довго не прийшов. Остали ті самі люди, й остали ті самі їхні слова і їхні діла. До того, що є великим в IV-м Універсалі, їх змушено, а вимушених річей люди не виконують rado. Вони, проголосивши IV-й Універсал, не відчували його величчї і величкїсть рішення IV-го Універсалу відкрили, зрозуміли й оцінили щойно ті, котрі прийшли по них. В спізнєнні проголошення IV-го Універсалу, змарнований час на соціалістичну пустомельщину і в незрозумінні акту IV-го Універсалу ще 22. січня і навіть пізніше українськими соціалістами, що тоді були при владі, треба шукати причин чому 22-ге січня залишилося тільки історичною датою, хоч могло стати початком нової діїсности в Україні. Доля наомінялася над ними: те що вони вважали вераком мудрости—показалося неповажним ірїйнітвом, та остало в пам'яті українського народу до нині тільки як причина безчисленних жертв большевицького панування в Україні. Угажали другорядним і накиненим їм обставинам, стало угольним каменем в боротьбі за існування українського народу, його тугою, вітарем на яким зложено безчисленні жертви життя і крови. По 22. січня прийшов 30й червня—нова спроба відновити акт 22. січня. І як довго українська земля є в неволі, український народ вестиме боротьбу за новий день самостійности і соборности, що прийде не як вислід примусу обставин, але досягнення наших змагань.

В-к

НА РОЗБОРІЖАХ ЕМІГРАЦІЙНОЇ " ПОЛІТИКИ ".

В громадсько-політичному житті українця на чужині зайшли небезпечні, вірніше загрозливі події, які завдають великої шкоди нації - національно-визвольним змаганням українського народу і таять в собі по - важну небезпечу для українця на чужині.

Політичне розбиття і антагонізм, політична нетерпимість, що часами переходить у ворожнечу - все це використовується нашими ворогами для досягнення своїх політичних цілей.

Свідомо чи несвідомо окремі політичні групи і особи різними анонімними летючками, бюлетенями, комунікатами тощо, виступають проти революційно-визвольної боротьби в краю, сіють розбрат, ворожнечу, намагаються поділити українців за віроісповіданням чи державною приналежністю.

Такі видання як: "Ліс в правдивому освітленні" - групи Мельника, "Анонімна держава не здобудеш", комунікат УПіС, виданий компетентними чинниками УНР, відозва Комітету громадської оборони та багато інших використовуються, хочуть того чи не хочуть творці, чинами Мануїльськими для побороквання українського визвольного руху перед зовнішньо-політичним світом.

У ворогів української волі могутньою зброєю було гасло: Поділи і володі. Його і нині широко використовує більшовицька Москва, щоб досягти серед українців на чужині роздори, прищепити їм безідейність, відірвати їх від голосу рідної землі, сіючи серед них партійно-групову, релігійну та територіальну ворожнечу.

Політична еміграція має силу доти, доки вона ідейно пов'язана з своїм народом, з його змаганнями, інтересами. Лише орієнтуючись на сили свого народу і його національні інтереси українська політична еміграція, як і її політичні організації уникнуть зради і запобігти небезпеці свободи і незалежності.

Тільки така орієнтація, в якій є певний зв'язок з цілою нацією втворює творчу конструктивну програму діяльності і накреслює перспективу будучи.

Національні інтереси і орієнтація на сили своєї нації - є основними кермуючими принципами і критеріями національно-визвольної роботи.

Тільки їх і повинні держатись у своїй поведінці, роботі і взаємовідносинах українські політичні групи чи окремі діячі, коли вони хочуть служити ідеї української державності.

Українські політичні групи чи окремі діячі, визнаючи це за невід'ємне у своїй політичній роботі, завжди триматимуться ідеалу свободності Української Нації де б вони не були, чи у Європі чи за океаном. Інтереси нації будуть промовляти їм про українську державну незалежність, суверенність і свободу, як ціль праці.

Український нарід нині стоїть у затягненій героїчній збройно-політичній боротьбі під гаслом: "свобода народам! Свобода людині!" За Самостійну Соборну Українську Державу!

Боротьбу, розпочату за ініціативою ОУН проти німецького імперіалізму з непослаблючою силою проводить УПА проти більшовизму, борючись проти монопартійної абсолютної диктатури, проти національно-і соціально-політичного гніту і визиску.

УПА бореться за українську державну незалежність, за незалежність народів, поневолених більшовизмом, за справедливий соціальний лад на засадах народовластя без гніту і визиску у власній суверенній

Українській державі, за гармонійне безкласове суспільство з всебічним розвитком творчої трудової ініціативи кожної людини.

Прогресивні ідеї цієї боротьби об'єднали всі національно-творчі сили українського народу в край навколо концепції визвольної боротьби, внаслідок цього і стало покликання найвищого органу Керівництва революційною визвольною боротьбою - УГВР. Величезні завдання, що стоять перед українською визвольною революцією, широчінь визвольного фронту, що давно вийшов за межі українських земель, вимагають від українців на чужині об'єднатися в єдиний національно-визвольний фронт боротьби за Українську Державу, скоординувати свою практичну політичну роботу навколо ідеї української державності.

Виходячи з таких заłoженнь ОУН це в часи війни докладає всіх зусиль, щоб об'єднати національно-творчі сили українського народу на платформі національно-визвольної боротьби.

І на землях, перед грізною небезпечкою двох імперіалізмів/большевізм і нацизм/ таке об'єднання сталося.

Єдиний національно-визвольний фронт, що ритворився в край в умовах жорстокої боротьби дає змогу Укр. Повст. Армії проводити боротьбу протибольшевицького імперіалізму. Сила тої боротьби нині не в кількості зброї, а в ідейно-духовій єдності всього українського народу, об'єднаного навколо неї ідеєю національної і соціально-політичної волі.

Провід Зак. Частин ОУН з перших днів на чужині зайняв виразне становище до консолідації українських політичних сил на чужині, висвітливши це на сторінках свого органу.

Без яскраво окреслених цілей не може бути визвольної політики. Так само не може бути її і без окресленої стратегії і тактики, за якими ця ціль реалізується.

Тому провід З.Ч.ОУН домагався від українських політичних організацій, щоб в основу консолідації були положені виразно окреслена політична ціль, цебто боротьба за Самостійну Соборну Українську Державу. Свої погляди і домагання провід З.Ч.ОУН сформулював у проекті: "Платформа контактного комітету українських політичних організацій на еміграції".

Головні пункти в проекті цієї платформи такі:

2. Всі політично-активні українські чинники повинні сконсолідуватися в боротьбі за Самостійну Українську Державу, усунувши всякі суперечливі питання соціально-політичного порядку, які без здобуття власної держави не мають під собою реального ґрунту.

3. Боротьба за Самостійну Державу може бути успішною тільки при умові, що вона буде переводитись незалежно від політичних впливів сторінних сил.

4. На тій підставі, заступлені в Контактному Комітеті українських політичних організацій на еміграції, представники визнають такі принципи діяльності в своїх політичних організаціях.

а/прагнути до відбудови української держави на всіх землях українського народу засобами революційної політичної боротьби проти всіх ворогів державної самостійності українського народу, зокрема проти большевицьких окупантів та до співпраці з усіма прихильниками такої самостійності.

б/стояти на принципі повної політичної незалежності своїх прагнень від впливів сторонніх сил і чинників.

в/проводити свою боротьбу в союзі з усіма поневоленими народами Європи та Азії, які борються за своє визволення і визнають право України на політичну незадеждність.

г/додержуватись в громадському і політичному житті твердих принципів права і християнської моралі.

д/поборювати з усією рішучістю національне шкідництво та знищення.

В цій платформі ясно окреслені ідейно- програмові принципи, з'ясовані цілі і завдання українських політичних організацій на еміграції. Вони виразно говорять як розуміла і розуміє консолідацію ОУН і які цілі ставить перед нею.

Зовсім інакше підходили до консолідації більшість політичних груп, що брали участь в роботі Контактної Комісії. Для них істотним є не ідейно-програмові заложення, не цілі і не тактика озброєння її, а сам процес Консолідації. Через такий механічний підхід до політичної справи всі групи, крім ОУН, наїшли можливим об'єднатися, не маючи яскраво окреслених цілей і політичних завдань.

Тому то, говорячи про складні і несприятливі міжнародні відносини, про важке становище української еміграції, вісім політичних груп вважають за необхідне "об'єднатися всім зорганізованим українським політичним групам до спільної, чесної та лояльної співпраці над внутрішнім консолідаційним процесом нашої еміграції на демократичних підставах і над унаглядненням цього процесу на закордонному /зовнішньо-політичному/ відтинкові."

Відкинувши проект ОУН об'єднатися на платформі національно-визвольної боротьби за Українську Державу, політичні групи наїшли кращим об'єднатися для чесної і лояльної співпраці над самим консолідаційним процесом та унаглядненням цього процесу перед чужинцями.

Координаційний Комітет, в якій увійшли вісім політичних організацій /не розбираємо чисельності і сили кожної/, не найшовши провідної ідеї об'єднатися поспішає унагляднити своє об'єднання перед чужинцями.

Така механічна безідейна консолідація, де на першому місці стоїть унагляднення перед чужинцями, є небезпечною для української визвольної справи, бо під оцим "унаглядненням" криється орієнтація на когось, на чужі стобойні сили.

А в історії України найбільшої шкоди завдали різні орієнтації на чужі сили, зокрема орієнтація на Москву і Варшаву.

Орієнтація на чужі сили, на чужу організацію неминує приводить до тяжкої розплати востом інтересів своєї нації включно до розбуття незалежності і свободи; така орієнтація загрожує фізичному існуванню української нації.

Єдиним вірним компасом нашої визвольної політики є орієнтація на свій нарід, і його національні інтереси.

Тільки з такою орієнтацією наша визвольна політика є позбавлена зради, знищення, загрози свободи і незалежності.

Тільки незалежність визвольної політики від чужих сил/ а не унагляднення її перед ними/ дає можливість збудувати програму "визвольної діяльності і тим створити переможну перспективу будучини. Той, хто забуває в нинішніх складних політичних обставинах, хоче іти насліп манівцями

А політичний шлях манівцями, без ідейно-політичного дороговказу, неминує приводить до прірви. В комунікаті Координаційного Комітету цього дороговказу немає. А немає його тому, що більшість політичних груп, які увійшли до КУК-у давно втратили органічний зв'язок з українськими народними масами і відірвавшись від рідного ґрунту, блукають манівцями. Для них край не існує, тому то заява п.ч.: "край треба забуття" наїшла підтримку у багатьох учасників Консолідаційного Комітету.

Відірвані від свого народу, від його боротьби, не маючи окреслених концепцій, програм, окремі-політичні групи української еміграції блукають часосліп, манівцями і не дивля, що своїй практичній політичній роботі вільно чи не вільно шкодять національно-визвольній боротьбі а своїми виданнями роблять велику послугу большевикам.

Група А. Мельника видає дрома виданнями брошуру "Український ліс в правдивому світлі". В цій брошурі поруч з різними інсинуаціями читаємо:

"Для того, щоб підтримати кипіння на Лемківщині та Галичині, советське військово командування таємно підкидає партизанам зброю. Ця моторонна діяльність дуже виразно завершує безперспективність масового партизанського руху, в якому героїчний порив мас поєднався зі сліпотою тих, що взяли ся його очолювати..."

Назва група в цій брошурі повторює старі випробувані способи пропаганди Гестапо і НКВД.

Одні ствердили в свій час, що українську визвольну боротьбу підтримують большевики, а другі доводили, що її підтримують німці.

І тепер советська пропаганда на сторінках своєї преси безупинно кричить, що українська революційно-визвольна боротьба є німецько-фашистівська. Нас не дивують літературні перли цієї групи, так само не дивують і практичні діла її лідерів з генералами на чолі в Мюнхені 19.XI.16.р. на зізді ОПУЕ, як і багато інших безчинств, бо вони є наминучим наслідком відриву від мас, втрати ідейно-політичного ґрунту. Мимохіть виникає питання: невже автори цих і їм подібних брошур, командирів і організаторів бійки і всі ті, що так шалено сьогодні виступають проти визвольної боротьби, мають намір коли небудь повертатись на оновлену українську землю?

Не встигло українське громадянство забути статтю лідерів соціалістичного табору "Анонімами держави не твориться" як із середовища тих же людей видається анонімна листівка "До українського громадянства".

Листівку видано від комітету української самооборони.

Та не про оборону українців від большевиків іде мова в ній. Навпаки, автори листівки, які про людське око дбають про консолідацію і близько стоять до Координаційного Комітету, ніби повторюючи декларацію союзу українських соціалістів, намагаються довести безпідставність національно-визвольної боротьби.

"Чимий розумний українець добре знає, що повстання проти мільйонної советської армії, тепер не може кінчитись успіхом, тільки кров даремно проллється і будуть знищені большевицькою владою найхоробріші і найсвідоміші люди в Україні!"

"Большевицькій владі вигідно викликати повстання на Україні, щоб залити кров'ю нашу землю і викоринити український народ". Та які б не були ці писання, автори їх бачать, що вони втратили ґрунт і серед української еміграції, /в краю вони його давно безспорно втратили/ яка ідейно стоїть на позиціях визвольної боротьби, тому те так отчаяно і закликають вони боротись з тією організацією, що є у авангарді збройно-політичної боротьби в краю. Панове з псевдо-соціалістичного табору бачать, що українське громадянство на еміграції, знаючи добре і свою політичну і громадську імпотентність, знаючи і свої змінові-ховські звички не довіряє і не довіряють їм керівництва громадсько-політичним життям. Тому то і згадують вони про вибори до ОПУЕ і галасливо кричать: рятуйте.

Вся їхня ідея у цій листівці - поскоріше вибратись за океан, подаліше від краю, від боротьби.

А ота ненависна ім революційно-самостійницька ОУН тримає українські маси в духово-ідейному зв'язкові з кривим, його боротьбою і кличе їх готуватись до національно-визвольного революційного удару проти більшовизму, щоб разом з іншими поневоленими народами на руї - нах більшовицької імперії вибороти і закріпити Українську державу з справедливим, справжнім народовладдям. Тому то так оскаженило і кличуть панова з псевдо-соціалістичного українського табору поборювати ту революційну організацію.

Не ділися і мораль, бояльні і чесні методи праці?

Казуть: "Хого Бог карає, в того розум відбирає". Авто ж листівки в своїй безсилій люті і злобі втратили його.

Вони бачуть, що українські маси на еміграції ідейно об'єднані з революційно-визвольною боротьбою свого народу і тою організацією, яка стоїть в авангарді цієї боротьби, організацією, яку катюшка називає: фашистською.

Самі псещрюють наклепи про фашистські настрої українців, бо ніхто в світовій пресі так про українців не говорить і не говорить, крім тих українців, які вчора були недалеко від того фашизму, самі ж кличуть до чину, щоб поборювати ці наклепи.

"Ми кличемо всіх чесних скитальців /не українців/ до праці, до організації і до чину, який покаже, що всі наклепи про фашистські настрої українців є лише наклепи підсилені провокативною діяльністю бендерівців. Нехай живе свобода і справедливість!"

Політичні єрнухи ніколи не були здібні на активну дію, чин. Вони чужі їм, всяка боротьба проти ворога їх лякає, єдине на що вони здібні це сіяти каламуть в українському суспільстві. Отже і пробувають вони пити воду, щоб скористати з цього.

Свобода, справедливість - великі слова. Але під прикриттям їх творились і творяться найбільші злодіяння /СССР/, робляться нечувані злочини проти націй і людей. Панове псевдо-демократи в своїх летючках доречі анонімних, нічого не говорять про те, як ту свободу має здобути український народ, як прийти до неї. Свобода для них в тому баламутстві, яке вони намагаються впровадити серед українців на чужині, а не творча ініціатива на своїй землі, у своїй державі, в усіх галузях матеріального і духового життя цілої нації, як і кожного її члена.

Тому то і всі їхні анонімні вигукі про свободу і справедливість нагадують порожню бочку з відомою байки.

Ми йдемо до своєї української свободи на своїй землі трудним і тернистим шляхом боротьби, зтєчені ворогами, ввесь час під їхнім обстрілом. Нас єднає ідея української народовласної держави, в якій тільки і можлива, для українців свобода. Наші сили гартує боротьба проти ворогів української державної волі.

Али воно ми і стали на шлях боротьби, щоб не відступати доки не досягнемо цілі.

Ті, хто зжилися з опортуністичними болотами, піднімають страшенний вереск, чому ми обрали шлях боротьби, а не зминовіховщини, жебрацтва, примирення.

Цей шлях ми обрали тому, що тільки в боротьбі український народ здобуде свою волю і відновить відвоювану у нього державу.

Тим, що бояться цього шляху ми радимо іти куди тягне їх, хоч і в політичне болото, навіть вважаємо, що їхнє законне місце іменно там. Ми навіть ладні допомогти їм скоріше переселетись туди.

Тільки просимо /вимагаємо/ не жалатись на нас, не сіяти роздору серед українських мас, не мутити їх і не обдурювати своїми нечистими

нечесними і шкідливими писаннями великого слова "свобода", за яку веде боротьбу український народ.

х х х

Панове з партій і товариств, що багато балакають про демократію, не говорячи яку саме та як її добути українцям, багато говорять про консолідацію, а як дійде до діла, то практичного узгодження певних ділянок національно-визвольної роботи, вони виступають проти узгоднених дій.

Закордонне представництво УГВР разом з міністром закордонних справ еміграційного уряду УНР подали узгодження меморіалу на паризьку Мирову Конференцію.

В цьому вони простетують від імені українського народу проти того, що інтереси української нації репрезентує більшовицький ставельник Мануїльський і з'ясовують, що український народ веде нині збройно-політичну боротьбу за свою незалежність проти більшовизму разом з іншими поневоленими народами. Значення цього виступу є очевидне для української визвольної справи.

Ні один чесний українець не буде заперечувати важливості меморіалу, поданого на Мирову Конференцію.

Інакше підійшли до цього "Компетентні чинники" уряду УНР.

Діючи за принципом "мутиво́ду" компетентні чинники, які так розпиналися в комунікаті К.К. про "координування національно-визвольних зусиль", поспішають відкликати поданий меморіал, навіть не зв'язавшись з представником уряду УНР, який його підписав.

Ілюзивність комунікату УНІС /компетентні чинники уряду УНР/ є очевидно для всіх, як очевидна і для самих творців його.

Та хоробливі амбіції, вузько партійний егоїзм у них вище всього.

Що їм до загально-української справи, коли є найменша нагода проявити своє амбітерство. Вони покликані мутити і мутять, випускаючи один комунікат за другим. На те вони і компетентні.

В першому комунікаті вони заперечують можливість, щоб представник "єдиного законного" уряду міг підписати з представником "незваної ім організації" /УГВР/ спільний меморіал, байдуже, що про дії свого міністра вони були поінформовані. В другому комунікаті вони визнають після розслідування, що комунікат підписав міністер їхнього уряду і що він "діяв у добрій вірі однак був введений у блуд неправдивими інформаціями сторонніх чинників і, допустивши переведення справи зазначеного меморіалу без відома і згоди на це Уряду УНР, перевикрав свої компетенції".

Стражді горе легітимній дипломатії. Цебто мутиводства.

Все виходить гаразд, та якісь сторонні чинники вводять у блуд мудрого і досвідченого українського дипломата, міністра "єдиного законного уряду".

Моє тут не так. Набуває блудить той уряд, видаючи такі комунікати. І так воно й є, бо в наступній точці комунікату читаємо:

г/ "Що справа згаданого меморіалу є небезпечною акцією підриву авторитету уряду УНР, як єдиного легітимного легального репрезентанта української державності на міжнародній арені".

Що урядові до української визвольної справи, до нищільних змагань українського народу! Йому йдеться про лігітимний авторитет. Втривавши цей авторитет через свою бездіяльність на протязі чверть століття, вони думають, що охоронять його, видаючи подібні комунікати.

Державний авторитет річ важлива і потрібна, але він набувається не в бездіяльності, а в роботі, в боротьбі за ту державу, в реалізації

державних ідей і завдань свого народу.

Компетентні чинники уряду УНР якби вони не намагалися охоронити свій авторитет, видаючи ворожі українській визвольній справі комунікати, чим не охороняють його, а завдають немалої шкоди українським інтересам. Боротьба за ці авторитети принесла багато шкоди українському народові у перших національно-визвольних змаганнях, бо багато національних сил було витрачено на внутрішню боротьбу за авторитети, а не на закріплення державності. Та це не навчило компетентних чинників уряду УНР. Вони і нині своїми комунікатами роблять велику шкоду загально-національній державницькій політиці.

Точнісінько, як в "Енеїді" Котляревського - все ті чинники роблять на відворот:

"Що строїть треба, то валили,
що треба кинуть, то ковали,
що класть в кишеню, клали в рот".

х х х

Тільки боротьбою за авторитет можна пояснити й ці бунти міністра Закарпаття п. Ревая. Він скликає раду 20 українців Закарпаття і творить з ними Закарпатську Україну. Авторів цієї України байдуже, що українці Закарпаття в єдиню - національному визвольному фронті змагаються за українську державу, а ті з них, що опинилися на чужині протестують проти сепаратистичних тенденцій п. Ревая і вважають їх підливими. В своїй практичній роботі відповідальні представники української громадськості вносять непотрібне і шкідливе територіальне заострення і роблять ведмежу прислугу українцям в справі репатріації.

Представник групи громадськості п. Б-ко в листі до кількох таборів пише таке: "Отже, щоб не наразити нашого громадянства на неприємності майбутньому і зокрема підчас перевірки ДП, що зараз відбувається в таборах американської зони і має бути переведена й у вас таборі, звертаюся до вас з такими пропозиціями:

1. Звернутися до директора УНРРА з проханням виправити картотку громадян з Наддніпрянщини в такий стан, щоб відомості картки цілковито відповідали наявним правдивим документам.

2. При виконанні анкет подавати правдиві відомості про себе, незалежно від попередніх свідчень.

3. В разі потреби написати спільну декларацію в цій справі до директора УНРРА і американських військових чинників, - зазначивши причини, що спонукали наших громадян в минулому році записуватись громадянами Польщі, Румунії, Чехії та ін., а не України перед страхом примусової репатріації до совєтів". А перед тим автор стверджує, що це є лінія української громадськості. Дивна річ, ця громадськість увійшла до складу УНДО і є тими компетентними чинниками уряду УНР, а тут вона виступає як громадськість, щоб "рятувати" Наддніпрянців. Трудно повірити, що автор зазначеного листа, як і всі лідери громадськості чи УНДО не були поінформовані про нові заходи в справі репатріації, намічені УНРРА, бо листа написано після того, як видано інструкції УНРРА. А в цих інструкціях сказано таке:

§2. Згідно з цією ревізією і акцією, що виникає звідси так скоро як це можливо, мають бути установлені національні табори і населення повинно бути посортовано і переміщено так:

1. Балтійці,
2. Польські українці,
3. Советські громадяни, що жили в СРСР до 1.9.39. року,
4. Всі інші старі советські громадяни.

В цій же інструкції намічається ряд заходів, щоб заохотити до репатріації і між ними є таке:

"§7. г/ тільки списки осіб, визначених військовими американськими властями, що вони є советськими громадянами, можуть бути видані советським старшинам. Урядники УНРРА будуть співпрацювати з військовою владою в приготуванні і передачі таких списків".

Представник громадськості, як видно хоче облегчити роботу УНРРА в справі передачі списків советських громадян советським старшинам, а свої наміри ховає за слова "щоб не наляжати на неприємність наших громадян". УНРРА збирається передавати списки советських громадян советським старшинам, а представник української громадськості вихваляючи єдино правильно лінію громадськості в цій справі, домагає-ься, щоб командири таборів вплинули на українців, які записалися громадянами західних українських земель, аби вони подавали про себе такі відомості, як того вимагає лінія громадськості.

А за цією лінією треба, щоб тих Наддніпрянців було побільше, щоб побільше українців попало на списки советських громадян. Що змусило представників української громадськості так протисувати українцям - ми не знаємо, але советські військові старшини, що працюють в справі репатріації, будуть вдоволені з такого листа.

Українське громадянство знає, що подаючи плутані відомості при всіх комісіях і перевірках тільки шкодить собі. Представник громадськості, хоч і запевняє, що лінія його організації в справі репатріації була і є правильною, своїм листом робить провокативне діло. Може лінія ця і є правильною, тільки ведеться вона не на користь українцям на шкоду. Всяка лінія має початок. Лінія представника громадськості також має початок, тільки не від українського берега, а з чужого і є неясною, сумнівною, а для українців, яких так ретельно збираються оберігати - ця лінія є надто небезпечною. Тому українці такої ведучої прислуги не потрубують і відкинуть її, відповідно оцінюваним звідки починається лінія громадськості.

Советське головне управління державної безпеки докладає всіх зусиль і добирає способу, щоб силами самих українців змусити їх до "добровільної" репатріації. Для цього в українське середовище посилаються вишколені інструктори, яких називають "агрономи", що мають діяти і діють за такими напрямками:

а/ творити антагоністичні і ворожі відносини поміж окремими українськими партіями і групами. Впливати на пресу української еміграції, щоб вона як найбільше сіяла роздор і ворожнечі між українцями.

б/ використовувати територіальні розбіжності серед українців, граючи на релігійних почуттях, доводити до протиставлення і ворожнечі між українцями західних і східних земель.

в/ Використовуючи різні побутові неполадки в таборах, доводити до ворожнечі між інтелігенцією та робітничо-селянською масою.

г/ прищеплювати українській еміграції лінивість, бездіяльність, поборювати всяку ідейну спрямованість.

Такі головні напрямні роботи советської агентури "агронів" за інструкціями НКДБ.

В цій роботі не обходиться без допомоги досвідчених українців, що звикли до чужої служби. В родині не без виродків. Є вони й серед

нао на чужині. Одні прагнуть на збудування і укріплення духовних сил української еміграції, а другі на руїну, розклад і знищення.

Нарід, що втрачає духову єдність і ідейність - втрачає віру в свою перспективу, легко піддається розкладницькій роботі ворога і упокорюється перед ним. Події в Ганноверському таборі підтверджують це. Невелика група пройдисвітів під ворожим керівництвом при допомозі своїх горе-політиків зуміла за допомогою провокацій домогтися того, що в українській православній церкві за дозволом священника скликає мітинг, на якому ухвалено домагатися поділу українського табору за віросповіданнями на два табори. Тільки дружніми заходами всіх громадських організацій табору удалося подолати ту провокаційну роботу і не допустити до розбиття.

Події в Ганновері є першим сигналом тої загрози, перед якою стоїть українська еміграція, коли не оздоровить свого громадсько-політичного життя.

Окремі політичні групи, про які згадувалося вище, своїми виданнями і практичною діяльністю на зовнішнь-політичному відтинкові намагаються протиставити українську еміграцію краєві, відірвати її від краєвої боротьби та кинути без окреслених цілей, домагань і ідейно-політичних позицій в складну і неусталену теперішню політичну ситуацію. Такий шлях, така орієнтація без своїх виразних національно-політичних завдань є ворогом державних інтересів української нації, а для самої еміграції згубою.

Українська еміграція не стане на цей шлях і не послухає тих туманних космополітичних гасел псевдо-соціалістів, які своїми демагогічними безідейними закликами роз'їдають, як іржа, душу народу, прищепляючи йому нехоть до активної боротьби. Повторюючи, як ті папуги, заучені слова про свободу, справедливість, вони, як свідомі провокатори кличуть українців до внутрішньої боротьби.

Нашим завданням є скерувати всі помисли і прагнення політичних груп, як і всієї української еміграції до одної цілі: Боротись і працювати для здобуття національно-політичної волі батьківщини.

Інтереси української нації, яка стоїть у затишній боротьбі з більшовицькою Москвою за своє природне право - бути господарем на своїй землі вимагають єдиного визвольного-національного фронту всього українського народу в краю і закордоном, єдиної визвольної державницької політики.

Всякі спроби роз'єднати цей фронт, чи протиставити державницькій політиці еміграційне політикнство є шкідливим для українських визвольних змагань і зраджують інтереси українського народу.

Уряд УНР зайнявши негативне становище до спільного виступу на Мировій конференції, послаблює українські політичні позиції перед зовнішнім світом, а підсилює позиції імперіялістичної Москви в її боротьбі з українським народом. Твердячи в комунікаті від 25. жовтня 46р "що справа згаданого меморіялу є небезпечною акцією підриву авторитету уряду УНР, яко єдиного легального репрезентанта української державності на міжнародній арені", уряд УНР цим самим стверджує, що він беронить групові, а не загально-національні інтереси і ставить понад усе свій власний авторитет.

Перевага групових інтересів над загально-національними, якою керується уряд УНР, є шкідлива для самої традиційної ідеї УНР, як ідеї Самостійної Соборної Української Держави. Своім виступом в комунікаті уряд УНР компромітує самостійницьку ідею.

Ближня боротьба українського народу є одним з історичних етапів за здійснення ідей української державности.

Виступаючи проти неї, не визнаючи її, уряд УНР тим самим відкидає й саму ідею державности і стає на позиції ворожі українській визвольній справі.

Тільки боротьбою, активною політичною діяльністю всіх політичних груп об'єднаних в єдино-національному визвольному гурті за здійснення української державницької ідеї, ми досягнемо свої цілі.

Борючись нині з єдиним своїм ворогом - більшовицькою імперією - український народ бореться не тільки за свою незалежність, а й за загально-людські ідеали, бо московський більшовизм загрожує поступові і свободі народів Європи.

Своєю боротьбою український народ здобуває і здобуде собі державну незалежність.

""""""""""

МІЖНАРОДНИЙ ПОЛІТИЧНИЙ РОЗВИТОК ОСТАНЬОГО МІСЯЦЯ ПІД ЗНАКОМ МІРУ.

Що скривається за советською угодовістю?

Спроба мирної полагоди.

Основним мотивом повоєнного розвитку міжнародних подій було питання: "Війна чи мир"? Це питання поставлене особливо гостро власне в минулому місяці, коли, разом із найінтенсивнішими практичними підготуваннями до нового конфлікту з боку всіх великодержав, прийшла ще одна спроба мирної полагоди — дипломатичною дорогою. Ця спроба — Нью-Йоркська сесія Об'єднаних Націй і конференція Великої Чотири в тому ж місті. З самого початку світ тільки дуже скептично ставився до тих надій; ніщо не давало підстави думати, що закінчатися вони чимсь іншим, аніж закінчилися всі дотеперішні дипломатичні зустрічі після II-гої світової війни, цебто: довгими формальними спорами, взаємною неуступчивістю й недовірою партнерів і врешті — ніяким вислідом. А проте, нью-йоркські наради заскочили світову опінію справжньою несподіванкою: вони дали вислід, дали начебто позитивну розв'язку цілої низки повсякденних проблем. Оптимістичні прощальні заяви генерального секретаря ООН Трігве Лі й президента сесії пленума П.Г. Спакса не були тільки куртуазними формами. Вони були дійсно опрадані тими поважними формальними успіхами, якими закінчилася нью-йоркська зустріч.

Хто кому уступає?

Попередумовою успіху дипломатичних нарад є взаємна уступчивість їхніх партнерів, або хочби тільки одного з них. В Тегерані, Ялті й Потсдамі уступали західні союзники, вони погоджувалися знизити на всі советські вимоги, навіть на найнесправедливіші й найбільш невідповідні для їх самих. Але після Потсдамської Конференції і після смерті "ідеалістичного русофіла" Ф.Р. Рузвельта, англосаксонці почали чимраз твердіше протиставитися нахабним советським намаганням; а советський партнер зі свого боку не виявляв теж ніякої охоти до компромісу. В таких умовах, дипломатичні зустрічі не мали ніякого оправдання, ані вигляду на успіх, вони, як писав тоді відомий французький письменник член Академії, Франсуа Моріак, були тільки "пережитком із тих часів, коли дипломати могли мати спільну мову".

У першій фазі нью-йоркських нарад ми бачили таку саму, а не іншу картину. Англіосаксонці станули виразно на позиції промовчаної Бернсом політики "сильної руки". Вони не вступали в нічому "ані на пядь", протівно, з їхньої допомогою своїх малих союзників і сателітів, вони повели кампанію, яка мала на меті ослабити советське становище в ООН — через обмеження права вета. А Молотов і за ним усі представники "слав'янського блоку" як найзавзятіше обстоювали свої позиції. У справі вета, Молотов загрозив просто зірванням Об'єднаних Націй, натякаючи недовірою, що від того питання залежить взагалі участь СССР у тій організації.

Несподіванка Молотова.

Але потім прийшла справжня театральна несподіванка: оголошити нові інструкції з Москви, Молотов уступив — перший раз у повоєнній

історії советської дипломатії - на цілому фронті. Він погодився на остаточну розв'язку питання Трієсту й репарацій, та на концепцію війсьової плавби по Дунаї. Він заявив свою готовість прийняти американський роззбройний план, який передбачає міжнародний контроль зброєнь, тоді, коли дотепер СССР нічого й слухати не хотів про якоесь міжнародне втручання до його суверенних прав. Він обіцяв навіть торжественно в імені свого уряду не ставити вета у справах які відносяться до роззброєння.

Советська домиголовка.

Заскочені тією новою й несподіваною грою, західні дипломати стараються відгадати, що було причиною цієї зміни молотовської тактики, яка була завжди дотепер брутально-неуступлива. Деякі фантазійно наставляють політичні коментари висувати уже гіпотези про політичні розходження всередині советського проводу, про опозицію Молотова до Сталіна і т.п. Але для всіх тих, яким відомі традиційні методи советської політики, причина цієї зміни не є ніякою таємницею, вона ясна: СССР боїться війни т е п е р з а р а з, він, зустрівши на своєму шляху рішучий спротив англо-американців, побачив, що далі жантажувати нікуди, що далі посилення напруження стає небезпечним. Він уступив так, як когось уже уступали кремльські володарі в обличчі сильних противників: як уступив Ленін у періоді НЕП-у, заперечуючи методи воєнного комунізму, тільки для того зрештою, щоби прионавити чуйність селянства й заспокоїти народ ілюзорним добробутом, ударити потім з подвійною силою по тому ж селянстві - колективізацією. Так, на зовнішньому відтинкові, уступив Сталін в літку 1939 р. підписуючи договір неагресії з гітлерівською Німеччиною, щоби потім ударити на неї, чи на її демократичних противників, коли вони, одні і другі, опиняться в війні. Можна назвати це безліч таких власне уступок, "на деякий час" /хочби остання гра з релігійністю й православною церквою/.

Куліси советської угоди.

Нам цікавіші ті об'єктивні причини, які склонили советський державний провід до угодовості саме в теперішню хвилину. Одними з найповажніших є без сумніву причини внутрішнього порядку, які дбайливо закриваються більшовиками за їхньою "залізною заслоною": повні втрати СССР, розбиття державного апарату, деморалізація й послаблення партійної й військової дисципліни, а особливо - спротив і збройна боротьба поневолених Москвою націй. Більше вигоди для світу зовнішні причини; це в першу чергу посилення англо-американського спротиву, наявна перевага американського збройного промислу й політично військового об'єднання обох англо-саксонських партнерів в один оборонний блок.

Політика сильної руки.

Уряди обох англо-саксонських великодержав це значно посилили в останньому часі політику рішучого спротиву всім советським вмагам. Як ми вже згадували, така постава англо-саксонців особливо яскраво виявилася в першій фазі ньюйорських нарад. Але й при всіх інших нагодах уряди США й Великої Британії старалися якнайвиразніше підкреслити свою твердий намір не пустити більшовиків далі на захід - поза теперішню границю їхніх фактичних впливів. Всі спроби більшовицького втручання в турецькі, іранські, чи китайські справи зустрілися з рішучою протидією західних союзників, чи то у формі дипломатичних нот, чи фактичних акцій /піддержка іранського уряду в конфлікті з Азербай-

джаном, допомога Чан-Кай-Шекові у його спробі ліквідації суньєвського комунізму/. Одночасно, англосаксонці робили зі свого боку старання проломитися поза славетну "залізну заслоу", при допомозі дипломатичних демаршів/Польща, Румунія, Болгарія, Альбанія/ та фінансові пресії/Чехословаччина/. На увагу заслуговує ще й те, що за такою власне "твердою" політикою у відношенні до СРСР стануло муром уже майже суспільство англосаксонських країн, за винятком нечислених і безвпливових комуністів. Моральна мобілізація американського суспільства по-робила в останньому часі наглядні поступи, советофільська циверсія Воллеса була не тільки його особистою невдачою, але й одною з причин виборчого провалу демократів. Перевагу в конгресі здобули республіканці - прихильники ще більш рішучої політики сильної руки. Не менш виразно об'єднане британське суспільство за становищем свого лейбористського уряду, якого в зовнішній політиці висловив своє признання та кож "представник опозиції" В.Черчил, Невдочем й компромітацією закінчилась "революція" 40 лейбористських послів, комуно- чи советофільської орієнтації. Надії більшовиків на завоювання англосаксонського спротиву й розклад із нутра його носіїв - англосаксонського суспільства - не справдилися.

"Америка - перша зброєвева потуга світу."

Усупереч усім поголоскам про більшовицькі атомові таємниці, стало тепер уже ясним, що СРСР не раніше, як за декілька років, посідатиме атомову зброю. Таким чином атомовою бомба, найжахливіше дотепер ужите воєнне зброя, даліше лишається монополією США, який трештою буде в разі потреби спільною власністю обох англосаксонських потуг. У зв'язку зтим цікава ревалюція відомого недискретного американського журналіста Дрю Пірсона про "позички" американських атомових бомб - Великій Британії. Про пільри наивної фабрикації тих бомб кружляють фантастичні чутки, які говорять про тисячі й десятки тисяч уже готових бомб. Для розміру фабрикації їх є характеристичний факт, що існуючі /найбільші в світі/ поклади урану в Канаді й Бельгійському Конго виявляються невикористачальними. За новими покладами урану пукатиме в недрах прототрах Антарктиди еспедиція Берда, яка одночасно буде своєрідними маневрами американської воєнної флоти в бігунових просторах. Але ж недавні натяки одного представника в ньйорських нарадах ООН про існування "ще страшнішої аніж атомової бомби" зброї потверджують ще раз здогади про те, що в руках англосаксонських держав є якась жахлива нова зброя; правдоподібно йдеться тут про біотехнічну бактеріальну зброю, про яку йшла балачка минулого літа з американському сенаті.

Американська зброєвева фабрикація займає крім того даліше першодове місце у старих традиційних родах зброї. Недавно було проголошено дані про нові наскрізь модерні й звинувачені найновішою технікою кораблі американської воєнної флоти. А переведжені зовсім ясно американцями пробні льоти нових літаків-величів /з засягом льоту-Ібтис-ки!/, доназують, що США й надалі зберігають безапеляційну перевагу у повітряній зброї.

Не спить і противна сторона. Більшевики стараються особливо скапіталізувати для себе німецькі ракетні винаходи, при допомозі німецьких таки спеціалістів. Численні вістки з усіх країн Європи - від Іспанії до Португалії - про перельот таємничих стрілен - метеорів, свідчать про більшовицькі ракетні експерименти, які крім досвідних цілей мають ще на меті шантаж - настралити Захід. Але всежтаки, при абсолютній перевазі тепер американської технічної науки й індустріальної спромоги

над советською, зусилля советських збройних перегонів видаються доволі безнадійними, особливо в найближчому часі. І більшовики знають про це.

Англо-американський блок.

Всі намагання советської політики відокремити від себе англо-саксонські великодержави не дали дотепер ніякого успіху. У першому повоевоному періоді ті советські спроби розбиття західного блоку були ведені наполегливо й серйозно, при тому... більшовицька політика повела отвертий наступ на слабого партнера Велику Британію атакуючи її чутливі місця в колоніальній імперії/Палестина, Іран, Сирія/, ставлячись перетяти сполучні шляхи її імперіальної осі в східній частині Середземного моря та в іранському просторі, врешті обвинувачуючи раз у раз британський уряд у імперіалістичних тенденціях. Зате советська дипломатія старалася з'єднати собі сильніших американців. Але ж цей грубими нитками шитий маневр закінчився цілковитою невдачею. Гармонія між американською й британською політичною лінією чимраз більше декларувалася й підкреслювалася і те, що під роску тому було ще тільки проектом "приватної людини" Черчіла - створення англо-американського політичного й військового табору - стало тепер реальною, хоч офіційно не проголошеною дійсністю. Недавно комуністичний англійський журнал "Дейлі Воркер" проголосив сенсаційну ревелюцію про існування військового пакту між США й Великою Британією. Цей пакт має начебто передбачувати співпрацю генеральних штабів, цілковиту уніфікацію озброєння обох армій, відступлення воєнних і постачальних баз і т.д. Щопрада, міністерства закордонних і військових справ обох держав заперечили офіційно вістку "Дейлі Воркер", але комуністичний журнал підтримує далі свої інформації, покликаючись на відомості з кругів британського військового міністерства; характеристичне, що в дементі того міністерства не заперечується самого існування пакту, а тільки кажеться, що про ту справу не було офіційного проголошення.

Зрештою, незалежно від самого формального закінчення військового союзу, фактична співпраця між арміями обох англосаксонських держав уже існує й про те одверто пишеться. Для нікого не є таємницею, що існує спільний міжсоюзницький генеральний штаб, який діє далі, хоч його певні завдання, здавалося, вже скінчилися. А тепер переводиться зовсім ясно уодностайнення озброєння й дисциплінування американської й британської армій, який влечить взаїмну допомогу - доставками військового матеріалу.

Большевицькі невдачі в боротьбі за впливи.

У боротьбі за сфери впливів, ініціатива й успіхи були в останньому часі переважно на боці англосаксонців. Особливо виразна елімінація советських впливів у Ірані, де недавно, наслідком внутрішньої диверсії /повстання арабських племен/ усунуто советофільські елементи від впливу на уряд; тепер новий уряд Ірану /під керівництвом даного прем'єра Кіама Султангана/ повів одвертий військовий наступ на північно-західну іранську провінцію Азербейджан, яка знаходилася під впливом і протекцією СРСР. Помимо всіх советських протестів і навіть збройної допомоги советської армії, азербейджанське військо було розгромлене, а уряд тієї провінції втік на советську територію.

Також у Китаї - розправа національного уряду з енанським комунізмом увійшла тепер у рішальну стадію. З одного боку - воєнні дії армії Чан-кай-шека загрожують уже самому центрові китайського советського уряду - містові Шан. З другого боку - робляться ширші політичні

заходи, щоби притягнути комуністів до співпраці з Китайською Національною Радю та перемістити їх таким чином із окремої ворожої держави, керованої чужинцем впливом - у внутрішню - китайську опозиційну партію.

Советські сподівання.

Всі ті міжнародно-політичні й військові обставини витворили для Советського Союзу таку ситуацію, де яке-не-будь даліше продовження напруження могло б бути загрозливе й небезпечне для його. Советський провід настільки реально розцінює свої й протиположні сили, що він ні-як не хоче ризикувати превентивною війною. Тепер він хоче часової передиху, при чому він числить на те /може й слушно/, що в майбутньому його шанси покращать. За декілька літ СРСР вилікує деяко свої військові рани й дозброїться, завдяки новій п'ятирічці, особливо в ділянці атомової зброї. А в міжчасі, за обрахуванням советських економічних спеціалістів, у 1948 році прийде кінець повоєнної "просперіти" англосаксонців, почнеться найжорсткіша економічна криза, яка потрясе суспільною структурою тих країн. Тоді - можна буде помірятися силами.

Наслідки ті советські обрахунки правдиві і як зуміють протиставитися англо-американці більшовицьким хитрим планам - покаже майбутнє.

В.Барський.

А к ц і я з а з д о б у т т я л ю д с ь к и х п р а в д л я п о л і т и ч н и х б і ж е н ц і в.

Один із важких наслідків другої світової війни — це масова політична еміграція з теренів опанованих більшовиками. Сотні тисяч мужчин, жінок і дітей з поміж усіх тих народів, яким судилося опинитися під безпосереднім чи посереднім володінням червоної Москви, втіли на чужину, пішли на скитання, виявляючи перед усім світом свою неприйнятність з режимом жорстокого гніту, визиску, національного й соціального поневолення. Ця масова політична еміграція — це повсякчасний могутній протест проти того нестерпного стану, який панує на величезних просторах підбольшевицької Європи й Азії.

Самозрозуміло, що ця масова політична еміграція була, є і буде сім'ям з одні червоної Москви, і що ця остання намагатиметься і буде далі намагатися цій еміграції як найбільше шкодити й всіма можливими способами її ліквідувати.

Ці намагання більшовиків, спрямовані на знищення невигідної їм політичної еміграції, виявляються різно. Спершу була це спроба примусово репатріювати всіх політичних біженців як, мовляв, "советських громадян", чи громадян советсько-васальних держав, вивезених насильно німцями, а які тепер мають змогу повернутися на Батьківщину. Коли ж ця спроба не вдалася, чи точніше, вдалася лише частинно і то при засто- суванні підступу, погроз, грубого насильства й навіть мордів, тоді більшовики повели проти політичних біженців скажену нагілку, як ніби- то "десертерів з Червоної Армії", "воєнних злочинців", "коляборантів", "башкетів" і т.д., і т.п., з метою дискредитувати їх в очах західних а- ліантів та таки добитися їх примусової видачі. Ця нагілка триває далі, а на її послуги більшовики поставили пресу, радіо, мітинги і т.п. Особливо ж широко повели зони, за допомогою своїх сателітів, відповідну акцію на міжнародному форумі, в першу чергу на терені Організації Об'єднаних Націй, саботуючи всяку допомогу політичним біженцям та вперто вимагаючи примусової репатріації. Рівночасно через свою "п'яту колоду", за допомогою комуністичних партій у різних країнах, перш за все в Німеччині й Австрії, де знаходяться найбільші скучення політичної еміграції, червона Москва повела підбурлючу агітацію проти біженців серед місцевого населення, щоб таким чином створити тут неможливі й нестерпні для них умови життя.

Цим намаганням більшовиків сприяє в значній мірі бажання західних аліантів якнайлегшим способом, тобто репатріацією, позбутися кінця потоку з масовою політичною еміграцією.

Внаслідок усього цього правно-політичний стан політичних біженців і досі остаточно не з'ясований, а їх загальне положення, з причини важких матеріальних умов та в першу чергу дуже пригніченої моральної атмосфери насправду нестерпне. Політичний біженець опиняється в стані зацькованого звіряти, на якого нападаються, якому не дають жити безпосередньо загрозами, реєстраціями, допитами, перекидуванням з одного табору в другий, застрашуваннями та різними інкримінаціями й нарешті примусовими, зі згадуванням Москвинського насильства, репатріаціями.

В останньому часі проблема політичних біженців стала знову гостро актуальною у зв'язку з близькими припиненнями діяльності UNHCR та

жовтневою сесією Об'єднаних Націй у Нью-Йорку, на якій справа біженців має бути остаточно вирішена. А внаслідок цього серед загальнобіженців і дисидентів усіх народів уже дозрів і вкорінився погляд, що у своїх власних найважливіших життєвих справах мусять забрати голос у першу чергу вони самі. Вислідом прийшло до створення "Міжнародного Комітету захисту Людських Прав Політичних Біженців" /МІЖНАРДПІБ/ і проведення, за загальним керівництвом, спонтанної акції за визнання права азилу та повноти людських прав усіх, без різниці, політичним біженцям.

Згадана акція відбулася в днях 5.-15 жовтня ц.р. Її охопила різні національні еміграції та згуртування в західних окупаційних зонах Німеччини й Австрії. Виявилася вона в масових зборах з ухваленням відповідних резолюцій, адресованих до Генерального Секретаріату Об'єднаних Націй в Нью-Йорку, Римського Папи, Міжнародного Червоного Хреста, Президента Трумена, пані Е. Рузвельт, мін. Дж. Бірнса, прем'єра Етлі, мін. Е. Бевіна, В. Черчіла, прем. А. Бідо, Військових Управлінь й інших впливових осіб та організацій у цілому світі.

В ухвалених резолюціях біженці й виселенці різних національностей однодушно підкреслюють, що вони є політична еміграція та якнайрішучіше протестують проти ганебних обвинувачень їх у воєнних злочинах і співпраці з гітлерівським режимом, проти зрівнювання їх з фашистами й ворогами демократії. Сотні тисяч їх були вивезені гітлерівським урядом на примусову рабську працю до Німеччини, сотні тисяч за спротив проти цієї влади сиділи в німецьких концентраційних таборах і тюрмах. Вони ніколи не браталися з націонал-соціалізмом, але завжди були, і будуть ворогами насильства над людьми, ворогами всякої диктатури й терору. Сотні тисяч їх добровільно покинули свою Батьківщину, свої оселі, рідних і знайомих, шукаючи тут на Заході можливості жити в умовах повноти людських прав - свободи праці, думки, слова, віри.

В резолюціях підкреслено гаряче бажання політичних біженців повернутися на Батьківщину, як тільки там будуть здійснені справжньої демократичні права, та висловлено тверду віру в остаточну перемогу ідеї свободи Народів і людини в усьому світі. Покликує на статут ООН, засади Атлантийської Хартії, заяви президентів Рузвельта й Трумена, на природні людські й Божі закони, політичні біженці домагаються:

- 1/ Признання їм права азилу,
- 2/ Признання відповідного сталого місця для компактного поселення національними групами,
- 3/ створення умов життя і праці, гідних вільної культурної людини

Акція ця, як уже згадано, охопила загальні політичних біженців різних народів, а ухвалені резолюції підписані або масою мешканців даної місцевості, або їх уповноважених представників, репрезентантами всіх суспільних верств /селянства, робітництва, інтелігенції/. Для ілюстрації подаємо деякі чисельні дані:

Терен Австрії:

1/ Інсбрук і околиці	Підписи 5-ох уповноваж. представ,
2/ Куфштайн, табір УНРРА	" 19-ох "
3/ Вергль, табір "А"	" 4-ох "
4/ Ляйдек - згуртування 1730 осіб підпис.	3-ох "
5/ Астен, табір ч. 100	підписи 103 осіб,
6/ Зальцбург, табір "Гран"	" 4-ох "
7/ " " "Легенер"	" 90-ох "
8/ " " ч. 323	" 713-ох "
9/ Зідлах, табір "Ст. Мартін"	- від 5 тисяч осіб підписи 6-ох упов

Терен Німеччини :

1/Вад Верісгофен, табір "Зальдгайм"	- підписи 79-ох осіб,
2/Бодівер, " ч.309	" 83-ох "
3/Бронберг	" 89-ох "
4/Вінцер, табір ч.557	" 226-ох "
5/Шварценфельд /Евандорф/	" 159-ох "
6/Коймеркт, табір "Лова говерля"	" 560-ох "
7/ " " "Дріммонд"	" 347-ох "
8/Борхгайм	" 247-ох "
9/Поллентен	" 272-ох "
10/Регенсбург	" 1531-ох "
11/Аагсбург, табір "Сомме-касерне"	" 298-ох "
12/ " " "Гауштеттен"	" 112-ох "
13/ " " "Б"	" 21-ох "
14/Зіберах	" 7-ох " /уповн/
15/Знухдорф, " ч.558	" 20-ох "
16/Вільонгофен - Ауфкірк	" 56-ох "
17/Кауфбойрен	" 36-ох "
18/Мемінген, табір ч.76	" 67-ох "
19/Фраунштайн - підписи 20-ох уповнов.предст.1351-ох	" "
20/Нойбоерн /Розенгайм/	- підписи130-ох "
21/Корнберг /б.Кассель/ - за 2 тис.гром. 5 уповн.представ.	
22/Альос /б.Байройт/	-підписи 11-ох уповн. пред.
23/Байройт, таб. "Леопольд Касерне"	" 262-ох осіб
24/ " " "Зелений Клин"	" 289-ох "
25/Штадттайнах б.Кульмбах/	" 199-ох "
26/Байсенбург, таб.ч.555	" 398-ох "
27/Обернцен	" 232-ох "
28/Кассельдорф, табір ч.751 від 650 ос.	" 10-ох уповн.пред.
29/Вільфрат-Ротенсальц, б.Вуперталь від 408 осіб	6-ох " "
30/Фельбарт, таб. ч.41/170 від 630 осіб підп.	5-ох " "
31/Гальтерн, " " ?	-підписало10-ох " "
32/Нортгайм " "А"	" 520-ох осіб
33/Остраудорф /укр. і білор./	" 4-ох упов.пред.
34/Віліфельд	" 4-ох " "
35/Фунотер	" 8-ох " "
36/Гамбург, таб.Фалькенсберг	" 581-ох осіб
37/Міхельсдорф, б.Хам, білор.таб.	" 200 особи
38/туркестанці від 5000 осіб	" уповнов.
39/Лохмен - оселя Політв'язнів від 260 осіб	" "
40/Мангайм, табір ч. 23 - підпис провідника укр. групи	
41/Лібек, таб. ч. 801	" 232-ох осіб
42/Райне /Вестфалія/ від 2.100 осіб підписи 101 уповн.пред.	
43/Танновер, табір ім. М. Лисенка 9 уповн. пред. 2048 осіб	
44/Ват табір ч.228	підписи 17 упов. пред.
45/Верхтесгаден таб."Орлик"	" 479-ох осіб
46/Шлайсгайм за 4.500 осіб Комітет.	

Це очевидно тільки частина даних, але факт масової участі політичних біженців у акції вказує на одностійну поставу загалу політичних еміграцій і всіх народів, коли йде про засадничі справи. Над цим голосом домаганими соток тисяч людей світ не може пройти байдуже і без відзиву, тому треба вірвати, що скорше чи пізніше політичні біженці таки дібуться належних ім прав.

"Міжнародний Комітет Захисту Людських Прав Політичних Біженців" /МКЗЛПБ/, незалежно від висилки місцевими Комітетами резолюцій на означені адреси, пересилає зі свого боку відписи цих резолюцій кому слід. Надішли від себе відповідний збірний меморіал у справі політичних біженців усіх народів. Зокрема відповідні заходи спрямовано на те, щоб пленарна сесія Об'єднаних Націй у Нью-Йорку одержала достатні матеріали. МКЗЛПБ покористувався у цьому випадку, м.ін., посередництвом українських американських організованих чинників. Можна сподіватися, що ця акція, яка активізувала в нелегальному напрямі загаль політичних біженців, не пройде без сліду й матиме позитивні наслідки.

oooooooooooooooooooo

З РІДНИХ ЗЕМЕЛЬ..

Для ілюстрації, чим і як живе Край, подаємо відписи з документів боротьби на наших землях та виписки з підпольної преси поруч споминів учасників героїчної боротьби нашого Народу. -
Редакція.

Відпис

Воля народам!

Воля людині!

Смерть тиранам!

Н А К А З !

на день 22 січня !

Український Народу!

Українські Повстанці!

День 22 січня - це наше найбільше національне свято, свято - Самостійної й Соборної Української Державности!

Ідеал 22-го січня - це наш всенародній ідеал, наше прагнення і наша ціль!

Пригадуємо, що не зложимо зброї, не перервемо боротьби, не завер-
немо з пляху Національної Революції, доки знову не здійснимо цього вели-
кого Святого Ідеалу, доки не здобудемо Української Незалежної Держави!

Хай живе пам'ять і слава 22-го січня!

Хай живе боротьба за новий 22-ий січень!

Хай живе Самостійна Соборна Українська Держава!

Хай живуть вільні самостійні держави всіх народів!

Хай живе воля, рівність, братерство і соціальна справедливість у-
сіх народів і всіх людей!

Постій, в січні 1946 р.

Слава Україні!

КП:

Н А К А З !

на свято Крутів!

Усім військам, боевим частинам і організаційним кліткам!

Лицарі Крутів - це наші попередники і наші виховники!

Безсмертна, героїська легенда Крутів - це наш заповіт і джерело
сили нашої революції!

Мертва Крутів - це пересторога для нашого народу, щоб покладатись в
боротьбі тільки на власні сили, тільки на власну зброю, а не на чужі
гарні слова.

Туди до Києва до Крутів звернені наші думки й наші серця!

Направимо Крути!

Пімотимо Крути,

і увінчаємо безсмертну славу Крутів

вінком перемоги!

Хай живе пам'ять і безсмертна слава героїських Лицарів Крутів!

Хай живе боротьба за здійснення святого заповіту Крутів!

Хай живе боротьба за Українську Самостійну Соборну Державу!

Постій, в січні 1946 р.

Слава Україні!

КП.

ІДЕЯ САМОСТІЙНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ.

Сила ідеї Української Самостійної Соборної Держави в тому, що вона — ідея — заповіт, переданий нам нашими предками, нашою понад тисяч літньою історією. Вона ідея Володимир Великого, Богдана Мельницького Івана Мазепи, Симона Петлюри, Євгена Коновальця. В її ім'я, за її здійснення водили вже свої дружини в "Городи Червенські" великі князі. В її ім'я підняв повстання проти польського, шляхецького імперіалістичного поневолення Богдан Хмельницький, За Самостійну Українську Державу боровся під Полтавою Іван Мазепа. За цю ідею боролися українські армії 1917-21 років під керівництвом Симона Петлюри. По всій широкій українській землі височіють могили кращих синів України, що боролися за її волю, по цілому світі розкинені їх кости. Вся наша Батьківщина переповнена кров'ю, що ллялася в боротьбі за волю. І ці могили, і ці кости, і ця свята кров борців кличуть нас продовжати святе діло, виконати їх заповіді: Боротися за Волю, за УССР. Що справді вірний син України свого українського народу не може не послухати цього голосу — наказу віків, не може зрадити заповіту найбільших Предків, зрадити ідеї УССР.

Сила ідеї Української Самостійної Держави в тому, що вона — ідея боротьби за те, щоб український народ, який від віків заселяє українську землю, на ній працює, її боронить, мав рішальний голос в усіх справах, які торкаються його землі, й його самого. Боротьба за УССР, це саме боротьба за те, щоб український народ був справді суверенним господарем своєї землі й ніхто другий, і хіба ж це наше домагання не — законне? Хіба ж хтонебудь в світі, хто не має відваги безлично брехати, може оспорювати законність цього права українського народу? Хіба ж не заявляють на кожному місці про це своє право всі народи світу від цілих століть? І чому ж український народ не має користуватись цими самими природними правами, якими користується всі інші народи й ніхто не збирається цього їм права якнебудь оспорювати?

Боротьмося за Українську Державу, тобто за Державу, в якій господарем буде український народ — ми не ставимо під якунебудь, найменшу хоча б, загрозу громадян неукраїнської національності, під умовою визнання ними наших прав на Самостійну Державу на нашій етнографічній території.

Ідея Української Самостійної Соборної Держави мобілізує нас на боротьбу, тому, що вона — ідея невтручання жодного другого народу в наші внутрішні справи, ідея справді суверенної, від нікого незалежної влади українського народу на українській землі. Бо лише під умовою, що ніхто другий не буде втручатись у внутрішні справи українського народу, тобто, що свою владу український народ буде виконувати суверенно — будуть забезпечені наші життєві інтереси. За всяким втручанням одного народу у внутрішні справи другого народу, неважким звичайно "допомогою", "визволенням" — укривається намагання поневолити, ограбити, знищити цей народ, якому "допомагається" чи "визволяється". Український народ має особливо довгий і важкий досвід у тому відношенні.

А хіба ж т.зв. УССР забезпечує за українським народом суверенну, від нікого незалежну владу на українській території? Хіба ж ціле життя народу охоплено цими лише чотирма комісаріятами, які формально ні-

бито, самостійні в Україні? /фактично вони також залежні від імперіалістичного центру Москви/. Іба ж т.зв. "уряд" УРСР має змогу хоча б якензбудь рішення прийняти цілком самостійно, згідно лише з інтересами українського народу й без згоди Сталіна? А хто ж такий цей "уряд"? Чи це справді кращі представники народу, відвигнені ним шляхом вільних, демократичних виборів? Чи ж до подумання є лише такі вибори там, де всевладно панує диктатура класу? Чи ж це важко зрозуміти, що т.зв. УРСР, в якій з мільйонів українців загинуло від свідомо організованого голоду, УРСР, у якій десятки тисяч громадян перебувають на примусових засланнях, ваторжних роботах, де масово гинуть, УРСР, у якій в'язниці/переповнені найбільш патріотичним українським елементом, щодня гинуть від розстрілу, на публицях, що ця УРСР не має нічого спільного з поняттям самостійної держави, що вона лише територіальна офіцина сталінської імперії, нової тюрми народів в Європі й Азії.

І баче на прикладі т.зв. УРСР, український народ найкраще бачить, що боротьба за С а м о с т і й н у Д е р ж а в у, це боротьба за наше фізичне і с н у в а н н я, з а л ю д с ь к е, культурне, справедливе життя. Якщо не хочемо загинути внаслідок грабежу, гноблення, фізичного винищування - мусимо боротися за свою самостійну державу. Нічого шляху до забезпечення собі життя - немає. Полкі "Райс-комісаріати", "УРСР" - жорстокий глум окупантів над правдами українського народу. Їх ціллю є лише позбавити український народ всякої влади, зробити рабом і знищити. Для нас лишається, або боротьба за С а м о с т і й н у У к р а ї н у - або згода на смерть українського народу. Тому й наша боротьба за Українську С а м о с т і й н у С о б о р н у Д е р ж а в у, це боротьба за життя українського народу.

Ідея Української Самостійної С о б о р н о ї Д е р ж а в и наша провідна зоря тому, що вона - ідея побудови української держави на всіх українських землях заселених українським народом, ідея національної держави на своїй етнографічній території. Право на національні самостійні держави в своїх етнографічних межах ми визнаємо за всіма народами світу. Система вільних національних держав, побудованих на етнографічній основі - єдиний, справедливий лад, який забезпечить народам мир і дружнє співжиття. Національна держава на всіх землях заселених українським народом, це природно законна наша вимога. Ми не посягаємо на чуже. Ми водночас не дозволимо, щоб імперіалісти четвертували, як це було до 1919 року й опісля, живе тіло нашого народу, становлячи на наших землях чужі кордони, розбивали духову нашу єдність заставляли нас, як учасників чужих імперіалістичних ворожих собі армій взаємно себе винищувати. Ми хочемо й з тому випадку здійснити наше природне право, яке вже здійснили майже всі народи Європи.

Ідея Української Самостійної Соборної держави це найвище наше надхнення тому, що вона - ідея утворення такої організації народу, яка внутрі забезпечила б якнайточніший розвиток усіх його сил, а на зовні уможливила б якнайширшу дружню господарську, культурну і політичну нашу співпрацю з усіма народами світу. Українська держава не буде знаряддям експлоатації в руках пануючого класу, бо ми боремось за безкласове суспільство. Вона не буде такою знаряддям національного гноблення, бо ми проти загартування чужих територій і народів. Національний принцип у побудові нашої держави, та послідовна неімперіалістична наша політика - виключають творення нових класів в роді експлоаторського класу большевицьких вельмож у сьогодинішому СРСР. Ідея української Д е р ж а в и - це ідея організації вільного від національного й соціального гноблення народу, поставлена йому на службу й діюча згідно

з його справжніми життєвими інтересами. Боре́мось за Українську Державу без помічників і капіталістів, без партійних паразитів, без апарату насилля. Такий тип держави ще сьогодні ніде не існує, тому, що всюди ще існує соціальне й національне гноблення, існує імперіалізм. Ми Визволи́вись від національного й зліквідува́вши всяке соціальне гноблення, ста́нувши на шлях послідовної неімперіалістичної політики, ослігне́мо передумови побудови нового, п е р е д о в о г о типу держави, її єди́ним завданням буде служити інтересам українського народу, а не діяти проти них, уможли́влювати йому організоване дру́жне спі́вжиття з усі́ми наро́дами світу, а не бути зна́ряддям імперіалістичної політики правля́чих клі́к, дже́релом імперіалістичних війн, зна́ряддям гно́блення наро́ду.

Так отже на́ша боротьба за Українську С а м о с т і й н у С о б о р н у Д е р ж а в у - це боротьба за наші святі права, за наші справедливі дома́гання, за на́ше життя, за здійсне́ння но́вих передових іде́й, за по́будову но́вого дійсно́ справедли́вого міжна́роднього ла́ду, спі́ртого на зако́ні дру́жньої спі́впра́ці.

За на́ми при́родно́ - зако́нні права, за на́ми спра́ведливість - проти нас імперіалістичне насилля, ти́ранія. За на́ми пра́вда - проти нас за́бриханість.

/Ді́редрук з 5-го числа́ органу УПА "Шлях Перемо́ги"/.

////////////////////

УЧАСТНИК.

ПО ШЛЯХАХ СОВЕТСЬКОЇ ПРЕСИ.

В
Всяка всячина.

1. "По дорозі жук, жук".... або - "Тримайте злодія"!!!!

"Відомо, що гітлерівські змовники діяли в умовах свідомого попустительства з боку міжнародної реакції, з боку тих, кого історія запламувала ганебним ім'ям "Вінхенців". Ці темні сили реакції, що розв'язали руки гітлерівцям, не тільки ще існують, але, як показують події, активізуються, намагаються і зараз продовжувати свою кайнову працю. Вони зі шкіри пнуться, щоб послабити єдність свободолюбних народів, бо ця єдність - головна гарантія проти нових агресивних змов ворогів миру і міжнародної безпеки. Вони з піскою на вустах виступають проти права, визволених народів побудувати своє життя по-новому, на дійсно демократичних засадах, бо заявляються запеклими ворогами демократії. Вони обстрілюють Советський Союз, бо Советський Союз - найміцніша опора миру у цілій світі."

/Передова газ. "Правда", 182/

У таких випадках наш нарід співає:

"По дорозі жук, жук,
По дорозі чорний.
Подивися, дівчинонько,
Який я моторний!"

Але чому "Правда" кричить: "Тримайте злодія"!!!!?
Хіба це зрадує?

2. Самі у себе крадуть.

"У артїлі "Колгоспна Село" Петропавлівського району у соломі є більше 10 відсотків зерна. Деякі артїлі під виглядом соломі грузять зерно у свої амбари".

/ "Ізвестія", ч. 190.46/

У літературі відомі такі, приблизно, випадки. У свій час гоголівського Соломія Черевика було обвинувачено у тому, що він сам у себе кобилу вкрав. Тепер інші часи і інші масштаби обвинувачення, але суть та сама.

3. Колгоспна "демократія".

"Директор районної контори "Заготскот" тов. Тучков нещодавно доповідав секретареві райкому ВКП/б/ по кадрах тов. Михайлову:

"... а вчора там зняв з посади голову.

"Хто? Якого голову? - здивувався Михайлів.

"Та голову колгоспу "Вперед". А ви хіба не знаєте?

"Перший раз чую".

/ "Правда", ч. 193.46./

"Кажуть, що Івана Рему загальні збори колгоспників обрали на голову колгоспу.

"Хто? А представник з райпарткому був? З райзо був? політвідділу?

"Таку ж тобі, що самі колгоспники обрали!

"Гм... 30-й рік совєтською владою живу, а таке перший раз чую!

А ти чув таке, читав?

4. От і доганяй!

" - Стоїш? - спитав Директор МТС Новибаєв.

- Стою, - відповів комбайнер,

- А бачу, що стоїш, - продовжував директор. - Ти скажи, чому стоїш?

- Ремонтую ланцюги.

- А механіки тут були?

- Бути були, але що з того, - сказав комбайнер. - Мені потрібна допомога ділом, а не словами.

- Ну, нічого, ти не хвилюйся, - сідаючи у машину, сказав директор МТС, - я скажу механікам, щоб вони тобі допомогли."

/"Правда", ч. ІС9.46.р./

От тут: "доганяй кращих та добивайся загального піднесення", як наказує Осип Жугашвілі-Сталін!

В.Г.

!!!!!!

П.О.

- ШТРАЙКАР -

/уришок з повісти/

Того дня вечеря була подібна до св'ятої вечері Різдв'яної Ночі. Щасливі ділилися своїми дорогими дарами з другими товаришами недолі, яким судьба поскупила і цього блідого усміху в їх сірім житті, а по вечері повітря наситилося чадом дешевого тютюну.

Караул, усміхаючись сам до себе, що у нього рідко тоспнялося, відстоював свої останні хвилини біля вонючого барака. Нараз на коридорі пролунали важкі кроки і піднесні голоси:

- Закридай скоріше, закридай, діти ви юніні!

- Не горлай, а то змишу, то зуби сціпиш!

- Коли б вже сціпив та не бачив вас плугавих! Правду замикаєте, правду, іроти!

В дверях камери клацнув ключ і Караул стрікою помчів у найтемніший кут.

- шеші!...-

На порозі з'явився ключник, а з ним кремезна постать нового мешканця модерного раю на землі.

Ключник: Ступай і не горлай, а то грушку покучаєш!

Новак: Га, га!... і тут боїтеся голосу правди! Грушкою не злякаєш, сердешний, не з таких ми!

Ключник доніс дверима і його кроки прогомонали глухою луною по коридорі.

Новак розглянувся по камері:

- Добрий вечір! Що тут така гуща!?... Дочекались визволення, добились пролетарської правди, що?!

Йому як незнайомому і досить задиркуватому, ніхто ані не потакував, ані не перечив. Що його знає, що це за птаха?

До нього підступив з уложеною усмішкою кейондз Довгальскі:

- А за що нас замкнули, дорогий пане? -

Новак підійшов на середину келії і став під слабою електричною лампою. Його обступили найцікавіші з камери. На його лиці помічено по-новому в світлі свіжі сліди побоїв. Його очі палахкотіли гнівом, а м'язи обличчя напружились і закам'яніли у твердій, рішучій масці.

Він підніс кулак, а його голос покотився, як грім, по камері:

- За що?! За правду, товариші, за істину, за правдиву істину змикнули! Гадь проклята, покровителі "рабочих"! Опришки, а не покровителі!

- Шеші!...- засичав, переляканий громовим голосом Новака, Караул.

- Не сичи, хай чують! хай чують, кажу! -

Кс. Довгальскі поглянув боязко на двері:

- Заспокойся, дорогий пане. Це вам нічого не допоможе, лише собі лиха накоїте. Розкажіть краще спокійно, як то з вами сталося. -

Новак глянув здивовано на заросле, опале лице Довгальського, повів зором по блідих та опухлих обличчях других. Його лице злагідніло і він блідо усміхнувся. На ньому було просте робітниче одіння, важкі, грубі черевики і задертий до гори кашкет.

Він перевів свій погляд на допитливе лице Кс. Довгальського:

- За що замкнули, питаєте? За штрайк. -

Кс. Довгальскі аж піднісся на пальцях: Ви штрайкували?!

Новак: Так, я штрайкував і намовляв других до штрайку. -

Кс. Довгальскі з нетерплячки і небуденної цікавості схопив рукою

за рештки свого підборіддя, немов би боявся, що його хтось задушить:

- Ану, дорогий пане, розкажіть точніше як-то воно було з тим штрайком. -

Це цікавило довтора Карася і Тьопу. Вони також підступили ближче до незвичайного штрайкаря.

Новак: Як було?... Цілком просто. Я працював на заводі слюсарем. Робив, як кінь бо ж це для нас усіх, це ж ксмуна! Спина чоловікові не розгислася, чорт їм в пельку, наволочі прокляті! Норму ж поставили - треба виробити. Виробив, а тут норму підвищують. Ну, нічого і це зробив. А воги знову - замало, ще більше і ще більше! А хіба ж можна вище папки скочити? Ну вас к'чорту, подумав я, не лопну ж. Наплювать на норму! Роблю по своєму. Аж тут приходить до заплати. "Ви, тов. Кочегар," - каже мені касір - "не виробили норми. Вам "адчот". Що за адчот? - питаю. А от так і так - каже мені касір. Я в крик: чорти вашій матері, в що ж ви думаєте, що я за станком труном ляжу? Що ж то я вже і жити не хочу? - Не помогло, зробили "адчот". З цєї мізероти ще й "адчот". Вдома жінка й діти обідрані, бо на їжу не стає, а тут ще й "адчот"!

Огонь би вас спалив, думаю, - тут нічого не допоможе, тільки штрайк. Почав я штрайкувати та й інших намавляти до штрайку. На заводі зчинився заколот. Скликали мітинг, а я ще й на мітингу: давай! Ну, і це вже був кінець. Мітинг розпустили, а мене цюї ж ночі на НКВД.

Пролетар лукаво усміхнувся: Молодець з тебе, дядя!

Карась: То ви, друже, не знали, що у советськiм союзi штрайк - це саботаж, це підривна робота на ниві соціалістичного будівництва?

Новак затрубів зновк своїм потужним голосом: Знав і не знав, тряс-тя їм в печівки! Знав, що штрайк робити от так собі для вимушення всяких благ та лжусів - то не можна. Ми ж у будівництві, нам треба ремінь стягнути! Але тут йде вже про життя, щоб вдержатись на світі, щоб не гинути голодовою смертю на двадцять літ скоріше, ніж це тобі було написано. Це вже не штрайк, люди добрі, це протест! Протест проти голоду, протест проти смерті!

Тьона, що лікаво приглядався цьому відважному чоловікові: Ви має-буть, товаришу, не з цього краю, коли ви наважились протестувати з думкою, що до когось з властей обходитиме крім НКВД.

Новак: Як не з цього? Я ж з Волині. Тут родився і тут виріс. Тут таки завазався позолочуваними кличами советської комуні і розпинався за неї по за Польщі! До того дорозпинався, що мусів з дому втікати. А що ви думали?! Так розпинався! Шкіру дав би був зняти зо себе, батька забив би за ідею! Га, га, га!... За ідею, чуєте люди добрі, за ідею!!! Вогонь би їх спалив з їх ідеями! - Та тоді звідки я, простий чоловік, міг знати? Подили, говорили, землю зорями убирали, нове сонце собі придбали! І як не повірити, коли це все для тебе, для тзого добра?... Повірив, люди добрі, повірив. Богові би так не повірив, як їм! А кому ж було вірити, коли зже і Бога не стало, лиш матерія та все матерія?! Кому, питає?... Та так повірив, що все покинув і втік до Франції. Закрутився між робітників, що їхали на роботи і втік. Помогли, зробили і за тиждень я вже був у Франції. А там, Боже ти мій! свобода, гуляй, говори, вчися, що хоч роби, аби лиш не красти! Кинувся я до своїх, свої мене до Французів, а Французи - тьфу! аж гідь сьогодні згадувати - як ті заворожені крілики дивились на Советський Союз. Там, мовляв, добро, там рай на землі! А нумо собі добиватись, чого добились русскі! Не позво-лимо себе випередити, товариші робітники! У нас жеж була перша кому-на, у нас вона народилась! Далой буржуазія!!! - - - Як в кiтлі, люди добрі, клекотіло то все.

Це розпалило мене до білого. Французи — народ мудрий, культурний — європейський народ, думає собі, а ти туди тягнись! То в мене ідея! Розпніть, а не подамся! — то разів вміратиму, а не відречуся ідеї!

Тоді, на тебе маро! І не придумаш, як люди запаморочаться марою. Зазлінить геть до чиста, пски не спечешся. —

Новак замовк, а всім здавалося, що його громовий голю і даль — те луною товчеться об сірі стіни та конає на чорних охреєнних в'язничних ґрат. Якось і бадьоро і моторшно стало від цієї одчайдушної мови. Волзкі очі блукали між новаком, а кутими дверима камери.

Навіть старий Березюк покинув своє місце дрімки і, наставивши праве вухо до безідника, слухав, покиваючи молочнок голю, а на його вузьких устах слюкала загадочна усмішка.

Кс. Мовгальський перший перервав мовчанку: А як же ви, дорогий пане, добились з Франції сюди?

Новак: Як добився? Ви краще запитайте, як би я був не добився. Я був би тоді добився пішки через море! — Коли Німці розбили Польщу, а наші землі освободили тсваріші, то я вітром летів до дому. Тепер то я собі захиву свобідно! Шо Франція! Тут лиш псчаток, а там вже завершене, там вже пролетарі-робітники побудували собі життя, як самі розуміли. Ну, і прилетів. Все кидав підсрозі, а летів, як нетля до світла.

Його очі знову загорілись злим вогнем, а голос вдарив об стіни і ґрати камери:

— Боже, як-що Ти є, а Ти мусиш бути, бо Тебе лиш брехня зпоміж людий вигнала, то зроби, Боже, так щоб советська комуна залляла цілий світ: Францію, Німеччину, Англію, Америку — цілий світ, кажу! Хай знають всі ті дурці, так я пізнав. Вкрав їх Боже, за моє життя, за мою зломану долю! Аби знали, аби знали, і щоб так конали, як тепер я коную! Бо їм ще зле у себе вдома, бо не виють самі шануватися, бо не чують розпачливих голосів наших. Дай їм то, Боже, за нашу кривду!

Його піднесені кулаки, немов хотіли кинути цю клятву, цей тягар на голосу цілому світові. Його очі горіли знову фанатичним вогнем пімсти.

Кс. Мовгальський: Тихше, дорогий пане, не треба так проклинати, Тоді б ми пропали на віки вічні. Ті народи ще й без того переконаються.

Новак: Переконаються? Ні, не переконаються, пски на власній шкурі не почують. Га, га, га, га! — я знаю, я краще знаю за вас усіх! А як переконаються то це нас не врятує, бо кого не пече, тому й не догаряє. Ні, ні, люди добрі, най так переконаються, як ми переконалися. Того дай їм, Боже, зараз, сьогодні! —

Марац, що найкраще знав небезпеку, яка грозила новакві за його слова, опам'ятався перший. Він підійшов до новака, взяв його під руку і, жартуючи, ~~постигнув його до новосітських~~ пшки.

— Досить вже загитував світ за комуною, хди тепер псиси, бо "государственного хліба" сьогодні вже не дістанеш.

Новак: Хай вони подавляться своїм хлібом!

Березюк охопив новака за рукав: То ти, кажеш, з Волни? А знав ти мого зина, Ростислава Березюка?

Новак глянув на старенького вчудованими очима: — Як не знав? Знав, це й як знав! Та він був не з наших, він не за комуну, він за Україну розпинався. Раз, було, в Рівному мале ножа йому не встромив.

Березюк: То ви, значить, ворогували між собою?

Новак: Ворогували? То замало, батьку! Я б його був зарізав! За ідею, щоб з пекла не виліз той, хто її вдумав!

Новак: А що ж ви тут робите, сатьку?

НОВАК: А де ж син?

Берейюк здвигнув пл

і ти, колись і пішов. Не знаєш.

Березюк похитав гол svoю і пішов у сн

В'їзні поровходились з якимсь дивним і неспокійним блеоком в с-

— Ну от, друг, тепер у нас серйозніше стане. До цього

був тут сам. Пролетар без ідеолога. Тепер ж ми маємо ідейне оформлення, комуністичне оформлення. Ти, брат, ідеолог; ти комуніст!

Овак не знав чи сердитись, чи оміятись: — Іди, не нагадуй, бо мазний пріпечаток.

Від того часу новачка називали, як наперекір,

могли його протести - Комуністом так і залишився. - - -

ΠΟΙΩΘΗΤΕ ΜΕΤΑΝΟΙΑΣ

НАДСИЛАЙТЕ СТАТТІ І МАТЕРІАЛИ ДЛЯ "НА СТОРОСІ"

1 10 2 20 3 30 4 40 5 50 6 60 7 70 8 80 9 90 10 100

ВСІМ НАШИМ ДРУЗЬЯМ, СИМПАТИКАМ І ВСЬОМУ УКРАЇНСЬКОМУ
ГРОМАДЯНСТВУ В ЙОГО ІСТОРИЧНИМ ПОХОДІ ДО НАЙВИЩИХ
ЦІЛЕЙ НАШІ БАЖАЄМО

З НОВИМ РОКОМ ВСЬОГО НАЙКРАЩОГО І ЗДІЙСНЕННЯ ВЕЛИКИХ
СПОДІВАНЬ ТА СВ'ЯТИХ НАМІРІВ!

РЕДАКЦІЯ.